

XIII EVF. * SZAM 243
C101) — Kolozsvár, 1930
november 8 Szombat
5691 EV - Chesván 17

TAXA POSTAL
PLATTE IN NUM.
No. 116 929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10. szám. Telefon: 9 77.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 1150 Lej
Félévre 600 „
Negyedévre 320 „
Egy hónapra 110 „

KULFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.

Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

As Uj Kelet
és bánt

Ölkeink
forrás me
Késiratokat
és megörzés

Dizsler 2. 11. e. 8.

Ramsetter Robert

BUDAPEST

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPLAP

A kormány fél a leépítéstől

Nyomasztó auspiciumok és nagyon szomorú kilátások közepette ül össze egy hét múlva a parlament rendkívüli ülészaka. A szó szoros értelmében hőberrmunkát kell végeznie az őszi szesziónak. Nyolcmilliárd lejt kell leamputálni a budgetből, ami majdnem annyit jelent, mintha egy beteg embernek ráadásul levágnák mind a két lábát is. Ez az operáció, amely nélkül el sem képzelhető az államgépezet konszolidációja, rendkívül keserves órákat okozott már is az összes minisztereknek. Hatmilliárd lejt rendkívüli nehézségekkel sikerült valahogyan a költségvetési tételek közül kitorolni. Hogy ez a törés realis-e, vagy csak látszólagos, azt nagyon hamar meg fogja mutatni a gyakorlat.

Ez a hatmilliárd lejt azonban, amelylyel a különböző dologi kiadásokat csökkentették, nem elég. Még további kétmilliárd lejjel kell megkönnyebbiteni a költségvetést és ezt a kétmilliárd lejes megtakarítást kizárólag a köztisztviselők leépítésével akarja a kormány megoldani. Amint hogy el sem képzelhető másképp. Hiszen lehetetlen dolog az, hogy egy állam, amelynek 32 milliárd lejt a költségvetése, 15 milliárd 800 milliót költsön el személyzeti kiadásra. Nincs még állam a világon, hogy a tisztviselők fizetése megenné a költségvetésnek a felét. De bármennyire is kézenfekvő a köztisztviselők és a mammutfizetések leépítésének a szükségessége, olyan kemény dió ez, amelybe aligha nem beletörök a kormányának a fogá. Napok óta írják a kormányhoz közelálló bukaréti lapok, hogy a miniszterek rendkívül idegesen és kedvetlenül fogták hozzá ehhez a veszedelmes operációhoz és már-már azzal a gondolatl foglalkoznak, hogy a legjobb volna a kellemetlen mütét elől ellenzékbe menekülni.

Hiába, a mai gazdasági körülmények között nem a legnépszerűbb dolog huszezer tisztviselőt az uccára tenni. A kormány jogosan tart attól, hogy maradék népszerűségét is elveszti, ha újrat huz a köztisztviselők hatalmas táborával. A leépítésre szánt tisztviselők pedig már is bejelentették, hogy országsszerte nagy tiltakozó demonstrációkat fognak rendezni, amelyekből aligha származik majd valami előny a kormány számára. A legszomorubb ugyanis ebben a leépítési kampányban, hogy a kormány éppen a legszerencsétlenebbek börtén akarja megtakarítani a kétmilliárd lejt és a napidíjasok és kifizetési hivatalnokok egész hadseregét kell menessze ahhoz, hogy ezt a horribilis megtakarítást valahogyan kihozza. A mammutfizetésű és állásokat halmozó, magas pozíciókat betöltő állami méltóságok zavartalan nyugalommal ülnek kényelmes karosszékeikben, ahonnan aligha fog sikerülni kimozdítani őket.

Igaz, hogy Mironescu miniszterelnök hetek óta igéri, hogy egyetlen hasznos tisztviselőt sem fognak leépíteni s a költségvetési megtakarítást kizárólag az álláshalmozások megszüntetésével és az óriási fizetések megnyirbálásával fogják végrehajtani. Ma azonban nyilvánosságra került annak a bizottságnak a jelentése, amelyet az álláshalmozások tanulmányozására küldtek ki és ez a jelentés a szó szoros értelmében megdöbbentő szenzációkat tartalmaz. A jelentés ugyanis megállapítja, hogy az állam nemcsak hogy egyetlen fillért sem takarítana meg azzal, ha az álláshalmozásokat megszünteti, hanem még rá is fizet erre az operációra néhány százmilliót. A bizottság ugyanis abból indult ki, hogy minden állásra szükség van. Ma van rengeteg tisztviselő, aki három, négy állást is betölt. Ha arra szorítják majd, hogy csak egyetlen állás

sa legyen, akkor a többi három állást három más tisztviselővel kell majd betölteni és így több mint a duplájába fog kerülni az államnak ugyanannak a szolgáltatásnak az ellátása.

Lehetetlen észre nem venni, hogy ez a bizottság mesterséges módon meg akarja menteni a zsiruszinekurákat az alsóbbbrangu tisztviselők tömegeinek a rovására. Mert ha igaz is az, hogy minden irodai szobába kell egy írnök, semmiesetre sem áll a tétel, hogy minden tíz szobának viszont egy inspektorra van szüksége. Már pedig inspektorokkal olyan bőven el vagyunk látva, hogy nyugodtan meg lehetne szüntetni az inspektorátusok hatvan százalékát. Vannak köztisztviselők, akik havonta százezreket keresnek fizetések, napidíjak, utazási átalányok és egyéb járulékok révén, nem kellene egyebet csinálni, mint gondosan körünyirbálni ezeket a járulékokat és minden nagyobb

emóció nélkül kikerekedne kétmilliárd lejt.

A kormány azonban sokkal jobban fél ezektől a magas méltóságoktól, mint a demonstrációra készülő szürke tömegektől. És sohasem fogja tudni rászánni magát arra, hogy komolyan újrat huzzon azokkal a magasállású tisztviselőkkel, akiknek nagyrésze politikai szolgálatok jutalmazásaképpen kapta ajándékba azt a jogot, hogy élete végéig szivhassa az állam emlőit. Ezért valószínűtlen, hogy a programszerűen bejelentett leépítésre komolyan sor kerülhet. Ha pedig mégis sor kerül majd rá, aligha lesz benne köszönet.

A büdzsén pedig mégis segíteni kell még akkor is, ha a leépítés nem sikerül. Nincs ennek más módja, mint az állami vállalkozások jövedelmét megfelelő módon fokozni. Az államnak rengeteg aranybánya van a kezében s mind a mai napig nem tett egyebet, mint adó

val pótolta azt, amit ezeknél az állami vállalatoknál elgazdákodtak, elkönnyelműsködtek, vagy egyszerűen elloptak. Ha kellő hozzáértéssel és kellő tisztességgel fel tudnák fokozni ezeknek az állami vállalkozásoknak a jövedelmét, akkor elegendő időre lélegzethez juthatna a kormány, hogy a takarékosági programot okosan, tervszerűen és fokról-fokra hajthassa végre. Egy kellőképpen megalapozott öt esztendőre tervezett program, amelynek első pontja új tisztviselők alkalmazásának teljes megszüntetése volna, meg tudná oldani végre a tisztviselők leépítésének tengeri kigyóvá dagadt problémáját is.

A kormány azonban kényszerhelyzetben van. Nem ér rá várni nemcsak öt évig, de öt hónapig sem és ezért a fentiekben kifejtett akadályokon keresztül is kezébe kell vegye az operációs kést. Még egy hét és kiderül, nem-e kerül ezuttal az orvos életébe ez a mütét?

Passfield az angol kormány tudta nélkül adta ki a Fehér könyvet

Uj nyilatkozatra készül az angol kormány a Palesztina-kérdésben, amelyben enyhíteni fogja a Fehér Könyv antizionista rendelkezéseit

Az arabok követelik a zsidó földek kisajátítását

London, november 7. A felháborodott tiltakozásoknak az az özőne, amely az angol Fehér Könyv nyilvánosságára hozatala óta zsidó és nemzsidó részről egyaránt megnyilatkozott, úgy látszik nem maradt hatás nélkül az angol kormányra. Nemesak az ellenzéki vezeték, de a munkáspárt számos kitűnő vezetőegynisége is határozottan elítélőleg nyilatkozott Passfield gyarmatügyi miniszter magatartásáról és azt a legsúlyosabb eltévelyedésnek minősítette. A külföld nagy centrumaiban nap-nap után megis méltó angol-ellenes zsidó manifestációk ugyancsak súlyos helyzetbe hozzák a munkáskormányt, amelyeknek tagjai most — mint megirtuk — sorozatos tanácskozásokat folytatnak a felett, miként lehetne a Passfield által elkövetett brutális hibát jóvátenni oly módon, hogy ez ne jelentsen kudarcot a kormány számára sem.

Passfield a kormány jóváhagyása nélkül bocsátotta ki a Fehér Könyvet

A News Chronicle című jólinformált lap szerint a kormány komolyan nyugtalanodik az egész világ zsidósága körében észlelhető ellenséges hangulat miatt. A kormányhoz közelálló személyiségek kijelentése szerint lord Passfield a kormány előzetes jóváhagyása nélkül bocsátotta ki az ominózus Fehér Könyvet s ezért a kormány most egy felvilágosító nyilatkozatot készül kiadni, amelytől megnyugtató hatást vár. Mint-hogy Whitechapelben, London zsidó negyedében pótválasztások vannak készülön, valószínű, hogy ez az újabb kormány-nyilatkozat már a legközelebbi napokban fog megjelenni, mert a kormány attól tart, hogy ellenkül egyetlen zsidó sem fogja a munkáspártra adni szavazatát.

A gyarmatügyi miniszter igyekszik tisztára mosni magát

Lord Passfield gyarmatügyi miniszter egyébként továbbra is igyekszik tisztára mosni magát a vád alól, hogy felrugta a Balfour-deklarációt s ezért Angliát, mint szőszegőt állította a világ pellengérére. A nemes lord újra magához

kérlette az angol sajtó képviselőit és kijelentette előttük, hogy az új Fehér Könyv tartalma egyetlen alapvető szempontban sem különbözik az eddigi angol Palesztina-politikától.

A Fehér Könyv huszonhárom oldalának egyetlen mondata sem tartalmaz olyan kijelentést, hogy megtiltsák a zsidó bevándorlást Palesztinába. A gyarmatosítási munka megszakítás nélkül folytatható tovább. Passfield a zsidó bevándorlókát kilenc kategóriába sorolta és rámutatott arra, hogy a kilenc kategória közül nyolcra vonatkozólag semmiféle korlátozás nem fog fenn, csupán a kilencedikre, a munkásbevándorlásra nézve vannak bizonyos korlátozások, amelyeket azonban még a korábbi kormányok léptettek életbe. Ennek a ki lencedik kategóriának a bevándorlása az ország mindenkor befogadóképességétől van függővé téve.

Passfield lord rabulisztikája

A nemes Passfield lord azonban elfelejtette megmondani az újságíróknak, hogy e kilenc kategória közül éppen az az egy a legfontosabb, amelynek bevándorlását korlátozni, illetőleg beszüntetni akarják, mert ez a kategória építi az országot. A legsötétebb rabulisztika és megfélemlítés az angol gyarmatügyi miniszter részéről ez a beállítás, mert ő maga is nagyon jól tudja, hogy a zsidó bevándorlók kilencven százaléka éppen abból az egy kategóriából kerül ki, amely elől most Palesztina kapuit elzárták. Ha választanunk kellene, egész kétségtelen, hogy a zionista szervezet inkább volna hajlandó lemondani mind a nyolc kategória bevándorlásáról a kilencedik kedvéért. Ezek után Passfield lord még kijelentette az újságíróknak, hogy a jelenlegi kormány lojálisan be akarja tartani a további angol kormányok ígéréseit Palesztinára vonatkozólag. Passfield nyilatkozata egyenesen komikus s ha nem volna számunkra olyan szomorú, talán mi is nevetnénk rajta.

Az Anglo Jewish Association a Fehér Könyv ellen

Két nappal ezelőtt az angol zsidóság legtekintélyesebb szervezete, az Anglo Jewish Association tartott gyűlést, ame

lyen a következő határozatot hozták:

„Az Anglo Jewish Association nincsen abban a helyzetben, hogy a kormány Fehér Könyvében lefektetett Palesztina-politikájához hozzájáruljon. A szervezet felfogása szerint ez a politika nem egyezik az eddigi angol kormányok Palesztina-politikájával s amennyiben azt gyakorlatilag is alkalmazzák, úgy a zsidó országépítő munkának jelenlegi fejlődési fokán kellene megmerevednie.”

A határozati javaslatot Claude G. Montefiore elnök nyújtotta be, aki indoklásában kifejtette, hogy az Anglo Jewish Association tagjai, mint jó angol polgárok, nem akarnak nehézségeket okozni a mandatárius hatalomnak, de nem zárkoznak el annak felismerése elől, hogy a Fehér Könyv fagyos részvétlensége a zsidó törekvésekkel szemben, mely lehangoltságot keltett a Palesztináért dolgozókat táborában. Az Anglo Jewish Association határozatát az teszi jelentőssé, hogy ebben a szervezetben nagy többségben az asszimilánsok vannak képviselve.

Az arabok vérszemet kaptak

Amint előrelátható volt, az arabok a Fehér Könyvben elért engedmények hatására alatt vérszemet kaptak s tovább folytatják igató munkájukat. A főmfti hivatalos lapja az El Jemea el Arabia azt írja, hogy a palesztinai helyzet semmiben sem változott az új Fehér Könyv politikája nyomán, minthogy a Balfour-deklaráció továbbra is érvényben van és Palesztina függetlenségét nem proklamálták. Ha a kormány csakugyan teljesíteni akarja az arabok kívánságait, úgy haladéktalanul ki kell sajátítani azt a sok millió dunam földet, amely a palesztinai zsidók birtokában van s azt oda kell adnia az araboknak.

Az arab sajtó egyébként érthető kárörömmel kommentálja Weizmann lemondását s azt írja, hogy a Fehér Könyv után valóban nincsen már szükség sem zionista szervezetre, sem Jewish Agencyre. A mérsékeltabb arabok azonban megnyugvással fogadták a Fehér Könyvet és ennek tudható be, hogy az évek óta szokásos tüntetésztrájk november 2-án, a Balfour-deklaráció napján, ezidén elmaradt.

sági Bank
pénztár
tőkés
lió lei
devizahely.
templommal szemben
Abraham-féle zsidó
mindenféle ima-
stb. magyar és né-
amint új kiadású és
nyelvek.
ESZÉK
filin és más imasse-
tál legelősebb áron
ahám Oradea
SER:
TRAGÉDIA
DREISER
TRAGÉDIA
VOSZTALYABAN
letések
NT MEG:
világok
zakában
AJ KELET
ALYABAN

Angol-amerikai gazdasági háboru küszöbén

Anglia lassan, de biztosan elveszti vezető-szerepét a világ-kereskedelemben — A két angol-szász nagyhatalom elkésredett versenyfutása a távol Keleten

London, november 7. Néhány hónappal ezelőtt az angol kereskedelmi hivatal behozatali tilalmat boesátott ki az amerikai export szempontjából legfontosabb almafajták ellen és ezzel kitért a kereskedelmi háboru a két angolszász nagyhatalom között. A véletlen következtében azonban ekkor került két nyelven a nagyközönség elé Ludwell Denny amerikai közgazdászának America Conquerors Britain Amerika schlegel England című vaskos munkája, amely a szerinte közvetlenül küszöbön áll gazdasági háboru megjósolja és már eleve elpárentálja Anglia vezető szerepét a világ gazdasági életében.

Denny első tétele szerint a háboru Anglia és Amerika között valószínűbb, mint a fegyveres mérkőzés Amerika és bármely más ország között. Sőt, aki tisztá fejjel nézi a dolgokat, megállapíthatja, hogy a két ország között máris gazdasági hadiállapot áll fenn. A gazdasági versengés folyamán mindjobbán kitűnik Anglia másodrendű jelentősége: 1875-ben a világkereskedelem 21,6 százaléka volt még angol kézben és ez a részesedés 1913-ig 15,3 százalékra csökkent le. 1929 első felében pedig a német kivétel terjedelmére és nem értékre nézve felülmúlta az angol exportot, pedig tíz évvel ezelőtt egyes gazdaságpolitikusok azt hitték, hogy hosszú évtizedekre sikerült teljesen megszabadulniok a német verseny tehertételétől.

Amikor az angolok érezni kezdték, hogy egyre inkább a háttérbe szorulnak, akkor — Denny szerint — új taktikát választottak és azzal igyekeztek hangulatot teremteni Amerika ellen, hogy a háboru az Egyesült Államok gazdasági gondjait megemlíti meg Denny, hogy bár mindkét országban nagyon panaszkodik a töke a súlyos adóteher miatt, Angliában a nemzeti jövedelem husz százaléka kerül az államkasszába adók fejében, addig ez a teher az Egyesült Államokban nem haladja meg a tíz százalékot. Ezután olyan fejtegetések következnek, amelyeknek egyszóvalása első pillanatra szembetűnő. A munkanélkülségről szólva, azt mondja Ludwell Denny, hogy ez mind a két államot sújtja, ámde az amerikai munkanélkülség ójval kisebb jelentőségű, mint az angol, mert hiszen az előbbi a racionalizálás következménye, ami végeredményben egészséges folyamat, míg az angol munkanélkülség a gazdasági válság következménye. Ezzel a megállapítással néhány vitába boesátkozni, hiszen egyrészt alighanem teljesen irrelevans a kenyérkereset nélkül maradt munkásra és tisztviselőre nézve az, hogy miért tették ki az uccára, másrészt pedig csak félig-meddig hasonlóan ravasz érveléssel ki lehetne mutatni, hogy a gazdasági válság folytán előállt munkanélkülség tulajdonképpen még mindig előnyösebb. Hiszen a gazdasági hullámvölgyét hullámhegyek követik és akkor mégis csak kilátás lehet arra, hogy ismét munkához jut a sok dorgos kéz, míg a racionalizálás olyan folyamat, amelyben nincs visszatérés és amely egyre több munkást tesz feleslegessé.

Denny önérettel hivatkozik a világpiacok egyre fokozódó amerikanizálódására, amelyet nagyrészt Hollywood hatásának tulajdonít. Egyes számítások szerint a világon bemutatott filmek 90 százaléka Amerikából indult el, könnyen elképzelhető tehát a hatás, amelyet a külföld közönségére gyakorolnak: a kedvelt filmsztár cipőjétől egészen az autóbiligrig a filmen szereplő minden rekvizitum divatot diktál és önkéntelen propagandát fejt ki.

Az angol-amerikai rivalizálás a maga leplezetlenségében a távol keleten jelentkezett. Az utóbbi esztendő ezen a területen is erős amerikai előretörést mutatnak. Az angol befolyás háttérbe szorult Japánban. Kinában pedig százsztalékosan felülkerekedik az amerikai City. Ennek azután egészen különleges okai vannak.

Kinán már réges-régen veszekszik Japán és Anglia, mindkét állam a maga érdekkörébe akarta vonni ezt az évszáz-

zados álmából most ébredező birodalmat és eközben olyan eszközökkel élt, amelyek az angolokat éppugy, mint a japánokat gyűlöttekké tették Pekingben. És ekkor jelentkezett Newyork, mint Kina barátja és mint az annyiszor előfordul, a két versenyző között a harmadiknak sikerült elragadni a pálmát.

De nyereség nemcsak árú, hanem töke exportjából is keletkezik. Bármennyire is igaz legyen az, hogy a töke forgalma a viszonyosság alapszik, Denny kifejti, hogy lényeges különbség van az Európába áramló amerikai pénz és az Amerikában elhelyezett európai pénz között. Mialatt Amerika különböző kormányoknak, községeknek és testületeknek boesátott kölcsönt rendelkezésre, az európai pénz amerikai értékekben keresett elhelyezkedést. Ez a két kihelyezés azonban nem tartja egyensúlyban egymást: Amerika vállalta a kaotikus európai viszonyokból származó tekintélyes

Ezen különleges Tea-márkának már a pusztá megtekeintése és az a finom illat, amely a teáscsészéből gőzölögve felszáll, kelleemes érzést szereznek az elővédő élvezetnek tudatában. A gondos háziasszony a testnek és a szellemnek szolgál azzal, ha minden nap HORNIMAN'S TEA használ.

HORNIMAN'S TEA

rizikót is.

Az európai tőkés jó amerikai papirokat tart kezében, kérdés azonban, hogy jó-e az, ami a mi birtokunkban van. Nitt volt olasz miniszterelnök ezt a helyzetet igen találóan jellemezte: Európának tulajdonképpen elegendő pénze van saját iparának finanszírozására, meg akarja szerezni azonban egy harmadiknak garanciáját. Európa önmagát finanszírozza Amerikán keresztül és ez a nagyobb biztonság érzését kelti benne.

Az igazi küzdelem azonban a nyersanyagok piacán tombol: az olajért és kaucaukért soha nem látott hevességgel folyik a versenyfutás. Ezt a filmdramához hasonló vetélkedést szencziósan megvilágítja Ludwell Denny.

A szovjet kiutasítja az Oroszországban élő egyetlen angol ujságíró

London, november 7. Moszkvából érkezett hírek szerint a szovjet-rendség három óra hosszat tartó házkutatást rendelt el A. L. Cholerton ujságíró, a New Chronicle moszkvai tudósítójánál. Cholerton felesége orosz nő, akinek angol állampolgárságát a szovjetkormány elismerte. Amennyiben a házkutatás eredményeként Cholerton mégis kiutasítanák, akkor Szovjet-Oroszországban egyetlen angol ujságíró nem működne.

Cholertonról általában tudják, hogy elfogulatlanul és a legteljesebb objektivitással tudósította lapját az orosz viszonyokról. Amennyiben a kiutasítás megtörténne, az angol lapok kény-

telenek lennének a határállamok orosz hiranyagát felhasználni, amely azonban ismeretesen nem volt sohasem teljesen objektív. A New Chronicle ezért cikket írt, amelyben felhívja a szovjet kormányt figyelmét a sajnálatos körülmenyre, hogy amennyiben a kiutasítás megtörténne, a lap nem hajlandó másik munkatársát Oroszországba küldeni, ami csak árthat a szovjet presztízsenek. A cikk rámutat Paul Scheffernek, a Berliner Tageblatt munkatársának Moszkvából való kiutasítása hatására. Ez a kiutasítás már eddig is nagy morális károkat okozott a szovjetnek.

Pánikot idézett elő a rövidzárlat a montecarlói kaszinóban

A sötétségben legázolták egymást a játékosok, akik azt hitték, hogy rablótámadás készül!

Montecarlo, november 7. Ezt az egész kis paradicsomot a kaszinó dominálja. Mint valami hatalmas, fantasztikus sárkány, melynek azonban — a mitoszi szabályoktól eltérően — nem a teste, hanem a feje nőtt meg ijesztően nagyra.

A világ krémje sűtkérezik ezeken a gazdag, pálmáktól és tengertől övezett sötányokon. Minden szezonban itt találhatók, programszerűen, mintha csak ők maguk is a fürdő attrakcióhoz tartoznának. A divatos primadonnák, film és varietészárók, amorózók, milliommok, bankárok, kokottok, hercegnők, autógyárosok... ha már itt tartunk, megmondhatjuk: a legismertebb köztük Citroen, a francia autókirály. Hírét ezen a kis földön nem az autóival, hanem azzal a hatmillió frankkal alapozta meg, amelyet a kaszinóban nyert. „Robbantotta a bankot” suttogták áhítattal a vén rulettrókkák és ettől kezdve áhítattal pillantottak fel Citroen kerek pocakjára.

Arról senki se beszélt, hogy másnap... harmincemillió frankot veszített Deauvilleben...

Hogy gondnokság alá akarták helyezni...

Mert nem elég, hogy veszített, de minden croupiernek egy-egy vadonatúj kis autót ajándékozott, borralaló helyett...

Talán kevesen tudják, hogy Montecarlóban, a kaszinó játéktérmeiben néhány nap óta petróleummal világítanak. Erre azért van szükség, mert a legutóbbi napokban rövidzárlat idején pánik keletkezett. A közönség azt hitte, hogy rablótámadás történt, mindenki felkapta a tétjét — sokan a sötétségben a másét is, sőt a bankárét is — és menekülni akartak. A rettenetes tumultusban egymást gázolták az emberek. Előkelő asszonyok sikoltoztak hisztérikusan és amikor pár perc múlva ismét kigyult a villany, örültek háznak nézett ki a terem...

Rotschild báró, a szappangyáros is gyakori vendége a kaszinónak. Mistingette, a Dolly testvérek (Dolly Janesi legutóbb másfélmilliót nyert... hogy mennyit veszített, arról hallgattak a lapok. Mi elárulhatjuk: négy millió frankot...) Spinelly, az angol arisztokrácának színe-java.

Legérdekesebb figurája a kaszinónak a „fizionómus”.

A bejáratnál rendszerint kettő áll.

Ők figyelik meg a vendégeket, vigyáznak, hogy hamis jeggyel ne jöhessen valaki, a kiiltottak és azok, akiket egyszer már a kaszinó költségén utaztattak haza. Tudvalevő, hogy a letört játékosoknak, akik a kaszinóban veszítették el az utolsó garasukat is, ellátják utiköltiséggel. Ezeknek aztán tilos a visszatérés. A fizionómus emlékezőtehetsége csodálatos. Egyetlen arcot sem felejt el és évtizedek múlva is vissza tud emlékezni egy-egy ábrázatra. Amellett kitűnő emberismerők. Csalhatatlanok.

Az egyik ilyen „arcolvasó” nem engedte be a terembe Klotz volt francia pénzügyminisztert, akit azelőtt harminc évvel — ekkor még „fiatal ember volt” Klotz — kiutasítottak a kaszinóból. Az eset kinos feltűnést keltett, de fél év múlva kiderült, hogy a fizionómusnak igaza volt, mert Klotzot óriási botrányok közepe tartóztatták le csalásai miatt...

Saljapinnak is komoly afférje támadt egy fizionómussal. Saljapin ugyanis a montecarlói operában vendégszerepelt. Saljapin szeretett játszani, a szerencse azonban konokul cserbenhagyta, úgy hogy tekintélyes honoráriumát mind a rulettasztalon hagyta. Roppantul bosszankodott emiatt és megkérte az igazgatóságot, hogy többé ne engedjék be a terembe.

— Még ha én magam akarnám is... — tette hozzá.

Saljapint megmutatták az egyik fizionómusnak és a dolog ezzel elintéztet nyert. A nagy énekes pár napig kerülte is a kaszinót, azonban egy hét múlva már megfedkezett fogadalmáról, hogy nem játszik többé és be akart lépni a játéktérembe. A fizionómus azonban nem engedte átlépni a küszöböt.

— Micsoda? — menyörgött olyan hangon Saljapin, hogy az asztaloknál abba hagyták a játékot — tudja maga, hogy ki vagyok?

— Tudom — felelte angyali nyugalommal a fizionómus — és mégse engedhetem be Önt a kaszinóba.

A művész dühbe gurult, mindenki őket figyelte már és Saljapint bántotta a jelenet.

De a fizionómus nem tágitott, Saljapin erre areul ütötte.

Csunva verekedés támadt és az énekes dühében lemondta esti fellépését, amelyre pedig a belga királyi pár is hivatalos volt. Csak hosszas könyörgésre szánta rá magát az utolsó percben, hogy fellép...

Iven esetek gyakran fordulnak elő.

Sok gondot okoznak a kaszinónak a zsetonhamisítók is. Majd minden szezonban lefogtak néhányat. Ezek a csalók annál vakmerőbbek, mert tudják, hogy a zsetonhamisítást nem bünteti a törvény, legfeljebb azt kockáztatja, hogy kiutasítják Montecarlo területéről...

A francia Riviérának ezen a gyönyörű pontján pezsgő társadalmi és művészeti élet folyik. Jelentékeny sportesemények, hangversenyek és tengeri ünnepélyek zajlanak le Montecarlóban, a kikötőben luxus jachtok horgonyoznak és a pazar villákban reggeliző szől a jazz... hisz majd minden itnyaraló kiskirálynak saját külön zenekara van...

Azurpart...
Paradicsom...

Eszperanto

Esperanto—Magyar I. rész: fűzve ára 95 lej, egészvk. 136 lej
Magyar—Eszperanto II. rész: fűzve 204 lej, egészvköt. 238 lej
Teljes kiadás egybekötve 340 lej.
Vidékre utánvétellel küldi
Lepage, Cluj

VEGYEN CLUJI MENTOSORSJEGYET 100 lejért 1 milliót nyerhet készpénzben

H. 2. ÁS 1930 DECEMBER 21. NYEREMÉNYEKET ALBINA BANK FIZETI!
Hivatalo nyeremény jegyzék lesz kinyomatva. Vidék' rendeléseket 117 lel előzetes beküldés: ellenében a Sorsjegyroda CLUJ, Str. Memorandului 16 sz. eszközöl

Baby-krém, szappan és hintőpor, mindenkinek csakis HÖFER kell

kate

Ötmilliárd le
A köztisztvis

Bucuresti—Bucurestiu minisztere térium szokásos néhány érdekes nyelvi és romániai politikai helyzetéről. Mirones kategórikusan me lapok által kolport many a költségvetés kapcsolatosan fe miatt le akarna miniszterek külön kormány egészében zel a gondolatall, aktuális. A kormány, amelyek Az ilyen hírek lan célja az, hogy a k folytatott tárgyal gördítsen.

Mindenkine

A költségvetési kijelentette a mindenkinek áldozatot megjavítása és mindent el fog követési redukción sebb embert érint ujságíró aziránt terelőkötől, hogy Rómában. Mirones hogy Titulescu ré máciái akadémia akadémia tanácsa szetes dolog azon ezt az alkalmat l dekek megvitátás cu kategórikusan mintha Törökország közvetíteni akar Oroszország közöt

15—30

dukción

Bucuresti—Bukolikai körök érde rében a költségvet lényege áll. A kül költségét 95, a budgetjét 43 mil Mint jelentettük, arányu tisztviselő A kormány ebben hozott végleges d indítványokat tet vá, amelyek az u

FOGALOM

a közönsé rend és melyet

20 százalék e

adása mel előfizetői nálunk ét inkból ki (P. 150-es)

10 SZÁZALEK e

SEMMI költsége az elutazáskor. a Keleti

Magyaros vendé ládi

PARK

Bu

VIII. Baross té Pályaudvar

FELI

A zsic

a modern eszme tairat az antisz musról, és ass

KAPHAT

KÖNYV

Mironescu miniszterelnök kategórikusan cáfolja, hogy a kormány lemondani készül

Ötmilliárd lej alaptőkével megalakul a mezőgazdasági tartozások konvertálási bankja. A köztisztviselők fizetését 15-30 százalékkal redukálni fogják — Egyesítik az erdélyi és bánáti tartományi igazgatóságokat?

Bucuresti—Bukarest, november 7. Mironescu miniszterelnök a külügyminisztérium szokásos péntek esti sajtóelőadásán néhány érdekes nyilatkozatot tett a külföldi és romániai újságírók előtt a belpolitikai helyzetről és az aktuális kérdésekről. Mironescu mindenképp is kategórikusan megafolta azt az egyes lapok által kolportált hírt, mintha a kormány a költségvetés összeállításával kapcsolatosan felmerült nehézségek miatt le akarna mondani. Sem egyes miniszterek külön-külön, sem pedig a kormány egészében nem foglalkozott ezzel a gondolattal, amely egyáltalán nem aktuális. A kormányra nagy feladatok várnak, amelyeket meg akar valósítani. Az ilyen hírek lanszirozásának egyetlen célja az, hogy a kormánynak külföldön folytatott tárgyalásai elé nehézségeket gördítsen.

Mindenkinek áldozatot kell hozni

A költségvetési redukciónál beszélve kijelentette a miniszterelnök, hogy mindenkinek áldozatot kell hozni a helyzet megjavítása érdekében. A kormány mindent el fog követni, hogy a költségvetési redukciónál lehetőleg minél kevesebb embert érintsenek. Egyik külföldi újságíró aziránt érdeklődött a miniszterelnöktől, hogy mit csinált Titulescu Romában. Mironescu azt válaszolta, hogy Titulescu résztvett a római diplomáciai akadémia ülésén, minthogy az akadémia tanácsának alelnöke. Természetes dolog azonban, hogy felhasználta ezt az alkalmat bizonyos politikai kérdések megvitatására is. Végül Mironescu kategórikusan megafolta a hírt, mintha Törökország diplomáciai uton közvetíteni akart volna Románia és Oroszország között.

15-30 százalékos fizetésredukciónak

Bucuresti—Bukarest, november 7. Politikai körök érdeklődésének homlokterében a költségvetés redukciónak problémája áll. A külügyminisztérium költségvetését 95. a közlekedésügyi tárca budgetjét 43 millió lejjel csökkentik. Mint jelentették, január elsejével nagyarányú tisztviselőbocsátások lesznek. A kormány ebben a kérdésben még nem hozott végleges döntést, mert azokat az indítványokat tette megfontolás tárgyává, amelyek az utóbbi időben a tisztvi-

FOGALOM

a közönség körében a tisztaság, rend és előzékeny kiszolgálás, melyet

20 százalék engedmény

adása mellett nyújtunk ezen lap előfizetőinek. LEGOLCSOBBAN nálunk ékezhetsz, mert olcsó árakból külön kedvezményképpen (P. 150-es menüt kivéve)

10 SZAZÁLEK engedményt adunk

SEMMI költsége sem az érkezéskor, sem az elutazáskor, mert szemben vagyunk a Keleti Pályaudvarral.

Magyaros vendégszeretettel várjuk esaládi szállodánkban.

PARK Szálloda Budapest

VIII. Baross tér 10. Szemben a Keleti Pályaudvar érkezési oldalával

FELIX WELTSCH

A zsidókérdés

a modern eszmeáramlatok tükrében. Vitértait az antiszemitizmusról, cionizmusról, és asszimilációról. Ára 40 lej.

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

selői elbocsátásokkal kapcsolatban beérkeztek. Az egyik megoldás az lett volna, hogy tisztviselők tömeges elbocsátása helyett a magasrangú tisztviselők fizetését redukálják a megfelelő mértékben. Előreláthatólag a kormány részben magává fogja tenni ezt a javaslatot és a nevezett tisztviselők közül senkit sem fognak elbocsátani, ezzel szemben 15-30 százalékkal le fogják szállítani fizetésüket.

Károly király újra a bukaresti királyi palotába költözik

Bucuresti—Bukarest, november 7. A délutáni lapok értesülései szerint Károly király november 15-én, tehát a parlamenti szesszió megnyitásának napján Szinajából visszaköltözik Bukarestbe a Calea Victoriein lévő palotába elfoglalja régi lakhelyét. Hír szerint az ural-

kodó a parlament megnyitása alkalmából fel fogja hívni az ellenzéki pártvezéreket, hogy térjenek vissza a parlamentbe és vegyenek részt annak munkájában. Az uralkodó felhívásában arra fog hivatkozni, hogy a politikai pártoknak kötelességük a királyt munkájában segíteni. Az aversecánusok, helyesebben szólva egyetlen képviselőjük: Goga Octavian nem fog visszatérni a kamarába és csak az őszi szesszió megnyitó ülésén fog résztvenni, ezt is abban az esetben, ha a trónbeszédet a király olvassa fel. George Bratianu visszatér a parlamentbe, ezzel szemben a vintilista liberálisok még nem döntöttek ebben a kérdésben. A fiatalabb pártvezetők egyöntetűen a visszatérés mellett foglaltak állást, ezzel szemben Bratianu Vintila ellenzi a dolgot és Duca, mint rendesen, most sem tudta magát elszánni Bratianu Vintilával szemben határozott állásfoglalásra.

Bucuresti—Bukarest, november 7. A parlament őszi szesszióját megnyitó trónbeszéd be fogja jelenteni a konvertálási bank megalapítását. A bank egyes verziók szerint rövidesen meg fog alakulni 5 milliárd lej alaptőkével. Ebből másfélmilliárd lejt a telefonkoncesszió ellenértéképpen a Morgan-csoport már be is fizetett, a fennmaradó 3 és félmilliárdot pedig a stabilizációs kölcsönből rendelkezésre álló összegből fogják pótolni.

Ugyancsak be fogja jelenteni a trónbeszéd a közigazgatási törvény módosítását. Ezzel kapcsolatosan beavatott körökben azt beszélik, hogy az erdélyi és bánáti tartományi igazgatóságokat egyesíteni fogják költségmegtakarítási célokból. Ugyanilyen okokból esökkenteni fogják a megyék számát is, a kisebb megyéket egybeolvasztva. Így Beszarábiát mindössze három, Bukovinát pedig két megyére akarják felosztani. Hasonló egybeolvasztások lesznek Erdélyben is.

Bucuresti—Bukarest, november 7. A George-párti liberálisok vezetőségének mai ülésén a párt gazdasági programját vitatták meg. Leszögezték, hogy a georgeisták a mezőgazdasági tartozások konszolidálását és egy konvertálási bank létesítését kívánják, a román és idegen tőke közreműködésével.

A dobrudzsai bolgárok a Népszövetséghez fordultak iskolaügyi panaszukkal

Hétezer kérvényt adtak be: eredmény nélkül

Bucuresti—Bukarest, november 7. A dobrudzsai bolgárok távirati emlékiratot intéztek a Népszövetséghez, a melyben tiltakozásukat jelentik be a dobrudzsai bolgár iskolák ügyében. A távirati tiltakozásból megdöbbentő adatok kerültek nyilvánosságra. Így a

bolgárok Caliaera megyében iskoláik érdekében nem kevesebb, mint 7000 kérvényt adtak be különböző iskolaügyi hatóságoknál, de semmi eredményt sem sikerült elérniük. A kérvények jó nagy részét eltépték, a többinek sorsáról pedig semmi tudomá-

suk sincs. A kérvényezők nagy részét egyszerűen letartóztatták és bebörtönözték. A dobrudzsai bolgár lakosság most a Népszövetséget arra kéri, hogy járjon közbe Bukarestben jogos követeléseik elismertetése érdekében.

Hová tette a kolozsvári rendőrség a kilenc letartóztatott kommunistát?

A letartóztatott ifjúmunkások szülei két nap óta hiába keresik hozzátartozóikat, a rendőrség azzal utasítja el őket, hogy egyáltalán nem tartóztattak le senkit

Cluj—Kolozsvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mint hogy azt az Uj Kelet már megírta, a kolozsvári hatóságok övintézkedéseket tettek a november 7-i kommunista napra előrelátott tüntetések megakadályozására. November 7-ike előtt letartóztatások voltak várhatóak, bár az illetékes hivatalokban ezt a sajtó képviselői előtt megcátozták és kijelentették, hogy november 7-re egyetlen egy letartóztatást sem foganatosított a sziguranca. A nyilatkozat ellenére is azonban fennáll az a tény, hogy a sziguranca esütörtökön a hajnali órákban kilenc letartóztatást foganatosított.

A letartóztatott ifjúmunkások szülei két nap óta járnak a rendőrséget, hogy enniavalót juttassanak be gyermekeikhez. A rendőrségen azonban elküldték őket azzal, hogy a rendőrségen egyetlen letartóztatott sincsen. A szülők ekkor a sziguranca vezérfelügyelőség épületéhez mentek, ahol azonban ugyanezzel a magyarázattal utasították el őket. Érthető a megdöbbenés, amelyet a szülők körében keltett a hatóságoknak ez a magyarázata, mert ma senki nem tudja, hogy a kilenc letartóztatott hol őrzik. A szülők kétségbeesetten járnak intervenció után, hogy gyermekeik hollétéről értesüljenek. Ma délután küldöttéleg jelentek meg a szülők a kolozsvári lapok szerkesztőségeiben, magukkal hozva az enniavalókat is, amelyekkel két nap óta járnak hiába, hogy hozzátartozóiknak átadják és előadták, hogy egész nap felpakolva járnak a várost, hogy valahol tudnak mondani valamit gyermekeik hollétéről.

Az egyik letartóztatott felesége a következőket adta elő férje letartóztatásáról: — Csütörtök délben elvitték lakásunk-

ról férjemet. Mikor este, valamint ma délben enniavalót vittem, a többi letartóztatottak hozzátartozóival együtt, mindannyiunkat elkergettek azzal, hogy hozzátartozóink nincsenek a rendőrség épületében, nem a rendőrség foglyai és nem is voltak ott. Ugyanakkor a letartóztatást eszközölő komiszártól is megkérdeztem, hogy háová vitte férjemet. A komiszár azt felelte, hogy a rendőrségre vitte és ott is található. Negyvennyolc órája semmit sem tudok a férjemről. Napi munkájából élünk szűkösen és kenyerkeresőnkől fosztottak meg bennünket ezzel a letartóztatással. Miután

a rendőrségen kitaróan azt állítják, hogy a férjem nincs ott és azt állítják, hogy a többi letartóztatottól sem tudnak semmit, most már igazán nem tudom hol keressük őket.

Munkatársunk a tegnapi nap folyamán többször érdeklődött a központi rendőrségen a letartóztatottakról, azonban minden esetben azt a választ kapta, hogy a rendőrségen egyetlen letartóztatott sincs. Ezzel szemben áll az, hogy a letartóztatásokat a rendőrség közegei foganatosították és teljesen érthetetlen, hogy miért tartják titokban a hozzátartozók előtt a letartóztatottak hollétét.

Agyonütött a villanyáram egy mészárossegédet

Tragikus szerencsétlenség Kolozsváron — A mentők választották el a villanydróttól a mészárossegéd holttestét

Cluj—Kolozsvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután 6 órakor megrázó tragédia történt Kolozsváron. A Kövespad uca 36. szám alatti mészárszékből alkalmazva Halász András 25 éves segéd. Halász ma, amikor az este beálltakor a villanyt akarta lecsavarni, megfogta a villanydrótot, hogy a lámpát lejjebb húzza. Ugy lát-szik azonban, hogy a drót nem volt kellően szigetelve és Halász keze még véres volt attól a hústól, amit azelőtt egy perc el szeletet fel. Ugy, hogy a szerencsétlen embert a villanyáram leütötte. Halász keze a villanydróthoz tapadt és ő tehetetlenül csüggött rajta anélkül,

hogy mozdult volna. Az üzletben tartózkodó vevők rémülten futkostak segítség után, mert Halászhoz nyulni senki sem mert. A kikerülő mentők választották el a dróttól a szerencsétlen embert, aki azonnal szörnyethalt. A rendőrség bevezette a nyomozást, hogy a szerencsétlenségért kit terhel a felelősség.

LEITNER ZOLTÁN:

Örsön

a zsidóság frontján

KAPHATO AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Seipel prelátus :

„Ausztria vagy Németországhoz csatlakozik, vagy Magyarországgal együtt monarchista restaurációt hajt végre“

Százezrekre menő munkástömegek tüntettek Bécsben Starhemberg ellen

Müller-Franken, volt német kancellár a német nép támogatását ígérte az osztrák munkásságnak

Bécs, november 7. Az osztrák választások előestéjén az egész világ figyelmébe Ausztria felé irányul, ahol olyan események történnek az utóbbi napokban, melyek a világ demokratikus közvéleményét a legnagyobb aggodalommal töltik el. A jelek szerint Starhemberg hereg belügyminisztert éppugy, mint a Heimwehrhez tartozó többi vezetőket a legnagyobb nyugtalanság tölti el a városnap lezajló választások miatt, amelyek előreláthatólag a szocialisták és Schöber volt kancellár polgári blokkja javára fognak eldőlni, amennyiben Starhembergék pucosot nem kísérelnének meg.

Ma már a külföldi sajtó egyöntetűen állapítja meg, hogy a szocialista párt-szervezetekben végrehajtott fegyverkutatások a legnagyobb kudarcot eredményezték: a talált fegyverekről a kormánynak előzőleg tudomása volt. Annak ellenére, hogy Starhemberg bejelentette a Schutzbund leszerelését, ez a mai napig sem történt meg, aminek valószínű oka az, hogy a szocialista munkásság tegnap este hatalmas tüntetést rendezett Bécs utcáin.

A felvonulást, amelyen többszáz ezer ember vett részt, a szociáldemokrata ifjúmunkások fátylaszöveten nyitotta meg, amelyhez a munkások a közönség hatalmas tömegei csatlakoztak.

A lakosság mindenfelé zúgó éljenzéssel kísérte a felvonulókat, akik a városháza előtt állapodtak meg.

A városháza erkélyéről Hermann Müller, volt német szocialista kancellár tartott beszédet. Beszédében felszólította az osztrák munkásságot, hogy minden erejével védelmezze meg a demokráciát a faszizmus támadásai ellen és ha kell, vérrel is védje meg a köztársaságot. Müller egyben arról biztosította az osztrák munkásságot, hogy a küzdelemben a német nép osztrák testvérei oldalán fog állani.

és a német Reichsbannerek támogatását helyezte kilátásba.

Az események egyébként a lakosságot óriási nyugtalanságban tartják. Különösképpen a vidéki lakosságot. A heimwehrista vezetura Kapfenbergben azt eredményezte, hogy a lakosság egy Konrad József nevű 17 éves segédmunkást, aki a Heimwehr tagja, megtámadta és csúnyán összeverte.

A bécsújhegyi Daimler-műveknél a fegyverkutatások idején csak nagy nehezen lehetett megakadályozni a sztrájk kimondását.

A legtöbb üzemben maguk a gyárigazgatók szolgáltatták fel a csendőrséget távozásra, hogy így elkerüljék a munkásság összeütközését a csendőrsztagokkal és egyben a sztrájkok kitörését. A helyzet Ausztriában e pillanatban teljesen bizonytalan. Ezt a bizonytalanságot már a külföldi sajtó is érzékenyen regisztrálja. A Temps tegnapi cikkében arra mutat rá, hogy a francia politikai köröket nyugtalanítja az osztrák politika fejleményei. Rámutat a nagy francia orgánom arra is, hogy míg Starhemberg belügyminiszter megkísérelte politikai ellenfeleinek fegyveres alakulatait lefegyverezni, addig a Heimwehrekkel szemben nem hajlandó az egyenlő mérték elvét alkalmazni.

Ez a kormányzati módszer — hangoztatja a lap — véresen megbossz-

szulhatja magát s teljesen felborítja Közép-Európa ezen részében a békét, ami pedig a franciák részére nem lehet közömbös.

A bécsi szocialisták lapja, az Arbeiter Zeitung egyébként arról ír, hogy a Vaugoin-Starhemberg kormány nemcsak kudarcot vallott a fegyverkutatási akcióval, hanem egyben nevétségessé is vált. Hangoztatja a lap, hogy a bécsi munkásságban megvan az erő és az akarat, hogy tovább küzdjön a szocialista eszmékért. Provokálni nem hagyja magát, de ha rákerül a sor, akkor erőszakkal védi meg a köztársasági alkotmányt.

Párizs, november 7. Az osztrák eseményekkel kapcsolatban rendkívül érdekes Seipel külügyminiszternek az a nyilatkozata, melyet Sauerweinnak, a Matin szerkesztőjének tett. A nyilatkozat, mely nemcsak a jobboldali körök,

hanem a progresszív elemek véleményét is nagyjában visszatükrözi, a következőképpen hangzik:

— Ausztriának független országnak kell maradnia, ha azonban nem sikerül Európát abban az irányban fejleszteni, hogy Ausztriának a szomszédos államokkal kötött regionális meg egyezések révén gazdasági életlehetőségei legyenek, akkor

Ausztria az ő hatalmas fővárosával egy napon vagy Németországhoz kénytelen csatlakozni, vagy pedig monarchista restaurációban Magyarországgal fog újra egyesülni.

Dr. Seipel ma Bécsben nyilatkozatot tett közöze Sauerwein cikkéről. Dr. Seipel a nyilatkozatban kijelenti, hogy formális intervjút ugyan nem adott Sauerweinnak, a cikk azonban az ő nyilatkozatát tartalmilag hűen adja vissza.

Spanyolországban ismét zavar-gások törtek ki

Három munkást lelőttek, sokat megsebesítettek a rendőrök

Madrid, november 7. A spanyolországi zavargások ismét felélénkültek. Andaluziában, Algodonales városában a munkások sztrájkba léptek és összeütköztek a rendőrökkel. A rendőrök egy embert megöltek és többeket súlyosan megsebesítettek. Ugyancsak sztrájk tört ki a katalániai Badalonában, ahol két munkást öltek meg a rendőrök golyói. Katalániában emiatt óriási a felháborodás és attól tartanak, hogy a munkások éppugy, mint 1920-ban és 1922-ben fel fogják fegyverezni magukat és birtokba vesznek néhány gyári üzemet.

Erdekes, hogy mint tíz évvel ezelőtt, most is jelentkeztek ugynevezett pisztolerosok, vagyis ellenforradalmi fia-

talok, akik fegyvert kértek a hatóságoktól, hogy harcba szálljanak a felfegyverzett munkásokkal. Barcelona kormányzója, Despojols generális arra kérte tehát a vállalkozókat, hogy gyáraikat ne nyissák meg, hanem várjanak addig, míg annyi fegyveres erő fölött fog rendelkezni, hogy biztosíthatja a gyárak folytatatólagos üzemét sztrájkutörökkel.

Ezek az események újra felfrissítik a klerikálisok harci kedvét. Követelik a haladó szellemű Santiago Alba külügyminiszternek a kabinetből való elbocsátását. Amennyiben a klerikális körök akciója sikerrel járna, attól kell tartani, hogy az országban újabb köztársasági zavarok fognak előállani.

Ki kerül Albánia trónjára Achmed Zogu halála után?

Súlyos bonyodalmak az albán trónutódlás kérdése körül

Athén, november 7. Az albán kormány legutóbb, immut ismeretes, kommunikét bocsátott ki, amely szerint Achmed Zogu legutóbb sétalovaglásra indult Tiranában, hogy ezzel is megcáfolja a betegségről elterjedt híreket. Athéni politikai és diplomáciai körökben ezt a kommunikét különösképpen kommentálják, általában az a vélemény, hogy az albán uralkodó halálos beteg. Ugy tudják, hogy Achmed Zogu maga is tisztában van azzal, hogy gégetuberkulóza rövid idő alatt sirba viszi és ezért sürgősen meg akarja oldani a trónöröklés kérdését. Achmed Zogu azt szeretné, ha a Prágában meggyilkolt Ceneb fia lenne az utóda, a parlament azonban nehezen lesz hajlandó ilyen irányú alkotmányreform elfogadására. Altalános az a vélemény, hogy a trónöröklés kérdése körül Albániában már a kö-

zeljövőben súlyos bonyodalmak várhatók.

Az albán nép között egyébként veszedelmes méretekben nő az olaszgyűlölet. Az eikeseredést növeli az a körülmény, hogy az olaszok megtiltották magánszemélyek számára a municióvásárlást s az albán, aki fegyver nélkül tudvalevően csak félelmeinek éri magát, egyre nagyobb gyűlölettel tekint az olaszokra. Az olaszgyűlölet gyakori gyilkosságokban robban ki, így legutóbb a Kasztrata törzs tagjai három olasz katonatisztet öltek meg és a gyilkosok nyomtalanul eltűntek.

A közeljövőben az albán parlament elé kerül a közigazgatási reformjavaslat is. Ekörül szintén nagy bonyodalmak várhatók, miután a nép nagy többsége elégedetlen.

Jehuda Menuhin után mesterét, Georghe Enescut, a híres román zeneszerzőt ünneplik Bécsben

Bécs, november 7. Közölte az Uj Kelet, hogy Jehudi Menuhin Bécsben és Budapesten szokatlan nagy sikerrel mutatta be hatalmas zenei képességét. A közönség és sajtó óriási elragadtatással irt a zsidó csodagyermek művészetéről. Jehudi Menuhin után, 19-én fel fog lépni Bécsben a gyermekművész mestere, George Enescu, a nagynevű román komponista és hegedűművész. Enescu maga is csodagyermek volt, aki Jehudi Menuhinnek éveken át volt mestere.

Dr. Ernst Kunwald, a bécsi filharmonikusok zenei főigazgatója a következőket írja Enescuról:

„1910 nyarának egyik reggelén megjelent Schwenningenben az általam dirigált filharmoniai zenekar helyiségében egy karsu, fekete-hajú ifju. Azt mondotta, hogy a fűrdőigazgatóság hívta meg a próbákra való részvételre. Bemutatkozott és engedelmet kért, hogy próbálhasson. Alig néhány vonó vezetés után az egész zenekar figyelme feléje terelődött és megnyerte mindnyájunk szívét. Különösen két román rapszódia tett reám nagy benyomást, amit azután fel is vettem a filharmonikusok repertoárjába. Amikor vissza tértem Berlinbe, azonnal írásztalhoz ültem és Enescu Györgyről cikket írtam, hogy felhívjam vele az illetékes körök figyelmét. Megírtam, hogy a zenei alkotás egyik egészen szokatlan jelenségével állunk szemben. Kompozíciói szláv epedéssel, bájjal, a román nép ötleteivel, frissességével és helyenként érzékiségével vannak telítve. Egészen különös spanyol és mór-arab ritmusa van a kompozícióinak, amelyeken végigvonul a román nép hangulatának szépsége.

Amióta felfedeztem Enescut, a román művész fűradhatatlanul dolgozott egyéniségének kiteljesítésén. Van két új szimfóniája, amit azonban a zenekarnak ez a nagymestere nem akar kiadni, mert még tökéletesíteni szeretné őket. Amióta először dirigáltam Enescu műveit, ennek a művésznek alkotó készsége napról-napra erősödött és teljessédt. Nemcsak zseniális komponista ő, hanem nagy dirigens is és olyan hegedűs, akit méltán ünnepel az egész világ. Mint zongorista is nagyvonalu. Neve a többi országokban és Amerikában olyan nagy, hogy elegendő egyetlen hirdetés, vagy plakát bármely városban és máris biztosítva vannak a teit házak.

Ma ő Románia legnagyobb muzsikusa. Mint ember szerénységével és egyszerűségével valósággal elragadó. Legutóbbi bukaresti dirigálásom alkalmával találkoztunk és mondhatom, életem legszebb élménye volt ennek az embernek társaságában lenni. Rajong a német muzsikáért, Beethovenért, Bachért és Brahmsért. Tavaly Párizsban ünnepelték és csak most határozta el magát arra, hogy a háboru óta meg látogassa a német városokat. Bécs kell, hogy ezt a kiváltságos művészt szívébe zárja.

Dr. Ernst Kunwald cikkében rámutat Enescu nagy pedagógiai talentumára is és azt írja, hogy Jehudi Menuhin sok tekintetben neki köszönheti nagyrandulását.

— Bizalmas jellegű értekezleten tárgyalják a francia-olasz tengerészeti leszerelést. Genföböl jelentik: Bernsdorff német leszerelési fődelegátus indítványt terjesztett elő a bizottság mai ülésén, melyben javasolja, hozzák nyilvánosságra, hogy az egyes országokban milyen előrehaladást tett a leszerelés. Diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint Gibbon brüsszeli amerikai követ közvetítésével ma megkezdődtek a bizalmas jellegű megbeszélések francia és olasz szakértők között a tengerészeti leszerelésről.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LEIKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A borsai segélybiz-

Cluj—Kolosz
Kelet tudósító bizottság kolozs-tök délután gyűlést tartott. Dr. Ficsor képviselő, Devedgeny József, Fenichel József, Szeles Károly központi bizottsági tagok jelen voltak. A borsai helyzetben fel-félőráni kereszt folyó megbeszélés bizottság rendkelt hozott az Uj Kelet cikkéről a nyilvánosság.

A megkezdett re a bizottság jelentése alapján, hogy milyen szükség. Elsősorban az ajtók és ablakok, különösen a vasárk, különösen a megbeszélés amellyel meg a a fel beállta elő megkezdett háza megmette a seges építőanyag tányosabb áron a nagyipari vállalat.

Ugyanakkor a hogy valakit Pórubaneműek kida bizottság ügy Borsáról szóló nem látja helye olymódon való kdig történt. Szűk a természetbeni zelésben vigyék kúszóbolni a vis rubaneműekkel bizottság ősszek lozsvári gyárral szükséges meleg rezni. Feltétlenül zottság kétszáz Borsára, ugyan tótt alsóruhákat.

A bizottság hogy Erdély na kevéssel járultak akcióból. A gyűlést összekötésbe hogy a nemes cések el méltány épülő Porsa szűk a bizottság nyi mond a negyze vérek égneik, m risnyával járult akcióhoz.

Amint azt az a borsai tűzkar államsegély kőrnak. Inga mára ugyanis a főszol ségi bírájával a ja kiosztani az borsai segélybizkórné. Ez a helylikálna, mert a lentékeny összeg sulyosabban kár zott, viszont a emberekkel azall kapnak az állat prefektus nem a borsaiak óhaja a helyzet, hogy kaptak segélyek nak, viszont azo sem kaptak, ez kölesönt folyósít elegendőek legye egyidejűleg dr. resti intervenció tományi igazgató hogy a segély e

Molnár Ferenc:
A jó tündér 136 lej
Stevenson: A Ballantraei földesur fve. 153., kve.222 lej. Berkes Imre Sárfelek 190 lej. Bernard Shaw: Caesar és Cleo patra 82 lej
Vidékre utánvételt kü-di
Lepage, Cluj

Végladás! 27 év óta fennálló óra, ékszer, ezüst és kina-
ezüst-áru áletmetet **felosztalom** és a teljes
árúkesz etet hatósági ellenőr és mellett **minden elfogadható áron**
kiárusítom
Fenyő Hermann ékszerész
Cluj—Koloszvár, Piaja Unirii (Fűtér) 23 szám

Enuhin után
Gorge Enes-
román zene-
plik Bécsben

Közölte az Uj
Menuhin Bécsben
atlan nagy sikerrel
s zenei képességét.
Óriási elragadta-
dagyermek művé-
Enuhin után, 19-én
en a gyermek-mű-
Enescu, a nagy-
ista és hegedűmű-
is csodagyermek
uhinnak éveken át

id, a bécsi filhar-
guzgatója a követ-
ről:

nyik reggelén meg-
ben az általam di-
zenekar helyiségé-
tete-haju ifjú. Azt
fűrdőgazgatóság
n való részvételre.
engedelmet kért.
Alig néhány vonó-
sz zenekar figyel-
s megnyerte mind
nösen két román
nagy benyomást,
ttem a filharma-
a. Amikor vissza-
nnal íróasztalhoz
örgyről cikket ír-
vele az illetékes
tegitam, hogy a
egészen szokatlan
zomben. Kompo-
bájjal, a román
ségével és helyen
nnak telítve. Egé-
és mór-arab rit-
cióinak, amelye-
nán nép hangula-

Enescut, a ro-
afianul dolgozott
sítésén. Van két
azonban a zene-
re nem akar ki-
tesíteni szeretné
dirigáltam Enes-
művészek alkotó
ra erősödött és
szoniális kompo-
dirigens is és
éltán ünnepel az
gorista is nagy-
országokban és
gy, hogy elegen-
ragy plakát bár-
is biztosítva van

nagyobb muzsi-
erénységével és
ággal elragadó.
dirigálásom al-
és mondhatom,
ve volt ennek az
n lenni. Rajong
Beethovenért,
Tavaly Párizs-
most határozta
háboru óta meg-
rosokat. Bécs
tságos művészt

ekikében rámu-
gógiai talentu-
gy Jehudi Me-
neki köszönheti

tekezleten tár-
tengerészeti le-
tik: Bernsdorff
átus indítványt
s mai ülésén,
k nyilvánosság
gokban milyen
relés. Diplomá-
hírek szerint
ai követ közve-
tek a bizalmas
ancia és olasz
részeseti leszere-

LET LEIKÉ:
KELETBEN

A borsai központi segélybizottság ülése

A borsai segélybizottság kijelölte a szatmári monstre-pör kolozsvári védőit

Folytatják a gyűjtőakciót és beszerzik a szükséges nyersanyagokat — Intenció az államsegély kiosztása érdekében

Cluj—Kolozsvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A borsai segélybizottság kolozsvári központja csütörtök délután gyűlést tartott, amelyen dr. Sebestyén József elnökle mellett résztvettek dr. Fischer József országgyűlési képviselő, Devecseri Emil mérnök, dr. Fenichel József, a jogvédő iroda vezetője, Szenes Károly és Lax Salvator, a központi bizottság titkára. A bizottság tegnapi ülésen részletes megbeszélés tárgyává tette azokat a problémákat, amelyek a borsai tüzkárosultak jelenlegi helyzetében felmerültek. A három és félórán keresztül megbeszélés nélkül folyó megbeszélések eredményeként a bizottság rendkívül fontos határozatokhoz hozott azokban a kérdésekben, amelyek az Uj Kelet kiküldött munkatársának cikksorozatában már ismertetett a nyilvánosság előtt.

A beszerzésre váró anyagok

A megkezdett építkezések befejezésére a bizottság kiküldöttjeinek helyzeti jelentése alapján a gyűlés megállapította, hogy milyen építőanyagokra van szükség. Elsősorban beszerzésre várnak az ajtók és ablakok vasalásához kellő vasárak, kilincsek, zárok, egy vagon üveg és jelentékeny mennyiségű cserép, amellyel még a legközelebbi hetekben a tél beállta előtt, tető alá kell hozni a megkezdett házakat. A központi bizottság megígerte a lépéseket, hogy a szükséges építőanyagokat lehetőleg a legjutányosabb áron szerezzék be Erdély zsidó nagyipari vállalataitól.

Ugyanakkor elhatározta a bizottság, hogy valakit Porsára küld ki, hogy a ruhaneműk kiosztását adminisztrálja. A bizottság ugyanis, mint ahogy azt Borsáról szóló cikkeinkben kifejtettük, nem látja helyesnek a ruhaneműeknek oly módon való kiosztását, ahogy az eddig történt. Szükségesnek látszik, hogy a természetbeni gyűjtést kolozsvári kezelésben vigyék keresztül, ahol is ki kell közbölni a viseltes holmikat és olyan ruhaneműekkel látni el Borsát, amelyek ruhaneműekkel látni el Borsát, amelyek bizottság összeköttetésbe lépett két kolozsvári gyárral, ahonnan az egyelőre szükséges meleg holmikat akarja beszerezni. Feltétlenül szükséges, hogy a bizottság kétszáz pár bakkanosot küldjön Borsára, ugyanakkor pedig meleg kötött alsóruhákat is.

A bizottság sajnálattal leszögezte, hogy Erdély nagy ipari cégei nagyon kevéssel járultak hozzá a borsai gyűjtőakcióhoz. A gyűlésen elhatározták, hogy összeköttetésbe lépnek a gyárakkal, hogy a nemes célra való tekintettel lássák el méltányos feltételek mellett az épülő Porsa szükségleteit. Ugyanakkor a bizottság nyilvánosan is köszönetet mond a nagyszabású Grünberger Testvérek cégnek, mely háromszáz pár harisnyával járult hozzá a borsai gyűjtőakcióhoz.

Intervenció az államsegély kiosztása érdekében

Amint azt az Uj Kelet már megírta, a borsai tüzkárosultak javára kiutalt államsegély körül komplikációk vannak. Iuga máramarosmegyei prefektus ugyanis a főszolgabíróval és Borsai községi bírójával egyetértve anélkül akarja kiosztani az államsegélyt, hogy a borsai segélybizottság véleményét kikérné. Ez a helyzetet rendkívül komplikálná, mert a segélybizottság már jelentékeny összegeket osztott szét a leg-súlyosabban károsult borsai zsidók között, viszont a segélyben nem részesült embereket azzal vigasztalta, hogy majd kapnak az államsegélyből. Ha most a prefektus nem fogja figyelembe venni a borsaiak óhajait, úgy előállhatna az a helyzet, hogy azok, akik eddig már kaptak segélyeket, újabb pénzhez jutnak, viszont azok számára, akik eddig sem kaptak, ezután már senki nem fog kölcsönt folyósítani. A bizottság mérlelelendők legyenek a hosszú télre. A egyidejűleg dr. Fischer Tivadar bukaresti intervenciójával, a kolozsvári tartományi igazgatóságnál fog közbelépni, hogy a segély elosztásánál vegyék fi-

gyelemben a segélybizottság álláspontját is.

A bizottság döntésének eredményeként dr. Fischer József memorandumot fogalmazott meg, amelyet Lax Salvator tanár, a bizottság titkára ma délelőtti nyújtott át Moldovan tartományi igazgatónak. A memorandum leszögezte, hogy a központi bizottság már jelentékeny összegeket folyósított, amelyek már eddig is nagyobb összeget tesznek ki, mint a kiutalásra váró államsegély. A memorandum ismételt megállapítja, hogy az államsegély nem kielégítő és azt a borsai segélybizottság és a Zsidó Parlamenti Klub csak előlegnek tekintik egy ezután folyósítandó nagyobb segélyből. Végül kéri a memorandum, hogy a kiutalásra váró 1 millió 800 ezer lej feosztásánál vegyék tekintetbe a borsai segélybizottság szempontjait is.

Kijelölték a szatmári monstre-pör kolozsvári védőit

A gyűlés arra való tekintettel, hogy a borsai tüzvéz törvényszéki tárgyalásának határnapja közeledik, megígerte a lépéseket, hogy Szatmáron az ország-rész legjobb zsidó ügyvédjei vonuljanak fel a zsidó vádlottak védelmére. A bizottság megbízta dr. Fenichel Józsefet, hogy Máramaroszigeten és Szatmáron a zsidó ügyvédekkel összeköttetésbe lépjen. Dr. Fenichel József már el is utazott Szatmára a tárgyalások megkezdésére. Ugyanakkor a bizottság kijelölte a kolozsvári zsidó ügyvédeket, akik Szatmáron védeni fogják a zsidó vádlottakat. A kolozsvári zsidó ügyvédek közül dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József parlamenti képviselők, dr. Fenichel József, dr. Balázs Endre

Fizetési válságba jutott a francia hadiipar bankja

Csődbe került a „Crédit du Rhone“ — Schacht dr. szerint a redukált jövátételeket sem bírja ki Németország

Newyork, november 7. Ismeretes, hogy Schacht dr., a német birodalmi bank volt elnöke több előadást tartott Amerikában, amelyekben a németországi pénzügyi válsággal foglalkozott s a pénzemberek és gazdasági szakértők előtt azt igyekezett bizonyítani, hogy a jelenlegi redukált jövátételek is kibírhatatlanok és teljesítésük a lehetetlenséggel határos. Schacht azt is hangoztatta, hogy Németország kisebb megterhelést is csak akkor bírna el, ha a hatalmak hathatós eszkö-

zökkel szívnének a német külkereskedelem előretörésének előmozdítására. Mint egyik gazdasági lap megbízható helyről értesül, a Federal Reserve Bank egyik igazgatója ma Európába utazott, hogy az angol, francia és német jegybankok vezetőivel a dr. Schacht által felvetett problémáról és az általa ajánlott megoldási módozatról tárgyaljon.

Párizs, november 7. A Crédit du Rhone francia pénzügyintézet betétesei

megrohanták. A bank három nap alatt 20 millió frankot fizetett ki s ezután bejelentette, hogy pénztára kimerült.

A lapok azt az értesülést szerezték, hogy a bank fizetéseképtelensége további bankszökőket von maga után.

Az Oustric pénzügyintézet is fizetési válságba jutott. Ez érzékenyen érinti az Creusot-műveket, a francia hadiipar legnagyobb üzemét, mert eddig a bank birtokolta a Creusot-részvények többségét.

„A lengyel határok egyben Franciaország határai is“

A francia parlamentbe tüntetésre betódult fasiszták vezetőjét a szocialisták kidobták az ablakon

Franklin Boullan interpellációja a revíziós törekvések ellen — Kiutasítják a szélsőséges elemeket

Párizs, november 7. A kamara mai ülésének megnyitása előtt a parlament folyosóján botrányos jelenetek játszódtak le. Egy csoport szélsőséges nacionalista, köztük elsősorban Eymard, a Liberté c. lap szerkesztője s több munkatársa, valamint a szélső jobboldal néhány elszánt hive botokkal és boxerekkel felszerelve megjelent a kamara épületében és az általános leszerelést energikusan követelő szociáldemokratákat hangosan szidalmazta. Az ülésteremből a lármára a szociáldemokrata képviselők a folyosóra tódultak, ahol a csoport beléjük kötött. Néhány pillanat alatt csata fejlődött ki, melynek hevében a Liberté szerkesztőjét a folyosó ablakán át a

kertbe dobták. Mindkét részen több sebesülés történt. A rendesinálásra előszólitott köztársasági gárda válaszként szét a verkedőket. Az incidens kínos feltűnést keltett. A kamara elnöksége a csoportban jelen volt újságírókhoz iratot juttatott el, melyben felkéri őket, hogy a jövőben tartsák magukat távol a törvényhozó testület házától.

Párizs, november 7. A francia képviselőház tegnapi ülésén Franklin Bouillon interpellálta a kormányt Németország revíziós szándékai és háborus készülődései felől. Azt hangoztatta, hogy a német és orosz vezérkarok között egvütműködésre vonatkozó megállapodások vannak érvényben,

továbbá, hogy az új német pénzek ezt a feliratot viselik: „A német Rajna nem határa Németországnak“ és hogy a tengerészeti költségvetési kiadások Németországban 1914-ben hatszázmillió márkát, most azonban évenként ezerkétszázmilliót tesznek ki. Az interpelláló felhívta az összes franciákat a revíziós törekvésekkel szembeni egyetemes fellépésre és általános tetszés között jelentette ki, hogy a lengyel határok egyúttal Franciaország határai is s ha ezeket megsértenék, Franciaország ott fog állni Lengyelország oldalán a harcban is.

Párizs, november 7. Az utóbbi hetek merényleteinek hatása alatt a francia kormány elhatározta, hogy szigorúan ellenőrizteti a nemkívánatos külföldieket és azokat, akik a vendégjoggal visszaélnék, ki fogja utasítani a francia területéről.

A déli lapok közlései szerint a külföldi szélsőségesek kiutasítása Franciaország területéről holnap kezdetét veszi. A francia belügyminisztérium a politikai rendőrség jelentései alapján kiadta a hatóságok részére az első kiutasítandók listáját.

Uj szaküzlet! **Uj szaküzlet!**
„HYGEA“ R.-T. nagybani GUMIARU
szaküzletét berendezte detail árusításra is. Mindennemű gumia u, fé- és nöl-övszerek hőmérők, kötszerek, betegápolási és szülészetű felszerelések nagy választékban kaphatók
„HYGEA“ Gumiárúk Szaküzlete CLUJ Str. N. Iorga-11-a
(Jókai ucca) volt Tacumul ezüstárugyár helyisége

Vigyázz!
mert nem minden lémtisztító
Sidal

és dr. Kertész Jenő vonulnak fel a szatmári monstre-perben.

A megoldásra váró többi problémák ügyében is fontos döntést hozott a bizottság. Dr. Fischer József vállalta az intervenciót a tüzkárosultak számára adományozott erdők kitermelésére. A bizottság elhatározta, hogy az ingóságokban károsultak számára butorokat fog beszerezni. A bizottság a háziipari műhely felállítását illetőleg, amelynek szükségességét az Uj Kelet legutóbbi számában hangsúlyoztuk, érintkezésbe fog lépni az Árvagondozóval és oda fog hatni, hogy az Árvagondozó Borsán fióktelepet állítson fel.

A bizottság végül elhatározta, hogy országsszerte tovább folytatja a megkezdett segélyakciót. Felszólítja az összes városokat, amelyek még nem fejezték be a gyűjtéseket, hogy a befolyt összegeket juttassák mielőbb rendeltetési helyére. Összeköttetésbe fog lépni a bizottság a bukaresti gyűjtőakció vezetőivel is, hogy részben a begyűjtött összeget küldjék el a bizottsághoz, részben pedig folytassák a megkezdett gyűjtőakciót.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányászati zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
Bukarest szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Hotel Imperial
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— **250 EZER LEJES GYORSSEGÉLY A BORSIAKNAK.** Bukarestből jelentik: A tegnapi esti minisztertanácsban a kormány 250 ezer lejes segélyt szavazott meg a borsai tűzkárosultaknak. A minisztertanács napló szerint az összeg tűzifa és mállást beszerzésére van szánva. Távirati jelentésünkből hiányzik annak megjelölése, hogy a 250 ezer lejes segély a borsaiaknak járó kártérítés egy részét képezi-e, vagy pedig az összeg folyósítására ettől függetlenül határozta el magát a kormány, amelyet a zsidó képviselők az utóbbi időkből többször is felszólítottak a borsaiakkal szemben fennálló kötelezettségek teljesítésére.

— **Enyhe időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint jobbára felhős, esapadéokra hajlamos, enyhe időjárás várható. A hőmérséklet Budapesten ma délben 11 fok Celsius.

— **A ZSIDÓ NÖEGYLET** f. hó 9-én, vasárnap d. u. 5 órai kezdettel a Newyork nagytermében táncal egybe kötött teadélután rendez. Mivel meghívók nem küldetnek széjjel, a jótékonyokba való tekintettel minél számbabb megjelenést kér az Elnökség.

— **A német hadügyminiszter napiparancsban hangoztatta, hogy a hadseregnek nem szabad politizálni.** Berlinből jelentik: Groener birodalmi hadügyminiszter napiparancsot intézett a Reichswehr tisztjeihez, melyben azt hangsúlyozza, hogy a hadseregnek távol kell tartania magát a politikától és nem nyilváníthatja rokonszenvét sem a bal-, sem a jobboldali párt felé. A porosz tartománygyűlés tegnapi ülésén 229 szavazattal 196 ellenében elvetették a Severeing porosz belügyminiszter ellen előterjesztett bizalmatlansági indítványokat.

— **Elénekelte szerepét és meghalt egy hamburgi operaénekes.** Berlinből jelentik: A hamburgi színházban tegnap este a Rajna kínese előadása után tragikus haláleset történt. Kreuder Péter operaénekes, aki az operát a legrosszabb közérzet mellett is hősiessé végigénekelte, az előadás után szívzselhűdést kapott és meghalt.

— **Boyd és Connor kanadai óceánrepülőket egy óras kihallgatáson fogadta a walesi herceg.** Londonból jelentik: A walesi herceg tegnap egy óras kihallgatáson fogadta Boyd és Connor kanadai óceánrepülőket, akik Berlinből repülőúton visszatértek Angliába. Az audienca után a két pilóta elragadtatással nyilatkozott a trónörökös szívélyességéről és meglepő aviatikai tudásáról. A walesi herceg holnap repülőgépen Southamptonba utazik, hogy megtekintse az Amsterdamból odaérkező Do. X. német repülőhajót, amely amerikai útja során Lisszabon felé Angliát is érinti.

— **Elfogták a berlini óras gyilkosait.** Berlinből jelentik: Ulrich berlini óras gyilkosait ma Polzinban elfogták. A tettesek Stolpe 22 éves kocsis és Benzinger 23 éves rikkancs, akiknek nyomára az óraszületben több ízben megfordult Elisabeth Neumann 15 éves leány ellen lefolytatott nyomozás vezette rá a rendőrséget. Az elfogott tettesek közül Stolpe főlegénye volt a 15 éves leánynak. Az elfogott gyilkosok bevallották, hogy az óras kirablását Elisabeth Neumannal beszélte meg Stolpe s azután a tervet közölte barátjával, Benzingerrel. Benzinger beismerte, hogy Stolpe csak hosszabb rábeszélésre volt hajlandó a büncselekményben való részvételét vállalni.

— **Robbant a gránát és két munkás meghalt.** Klagenfurtból jelentik: A ferlachi vasművekben tegnap súlyos baleset történt. Két munkás az acélvágó olónál dolgozott, amely az acélrudakat aprította. Be kellett volna vágniok egy gránátot, amely a gépben felrobbant. Az irtózatos robbanás elhangzása után a két munkást vérben fetrengve találták meg. Az egyik meghalt, a másikat a kórházba szállították.

A barátságatlan őszi napokon NIVEA-CRÉME

Dörzsölje be naponta arcát és kezét ezzel a krémmel, de nem csak esténként lefekvés előtt, hanem nappal is, mielőtt kimegy az éles levegőre. A Nivea krémét semmiféle pótlója, mivel különleges hatása a bőrtápoló eucerit tartalmán alapszik, amely egyetlen más krémben sem található. Anélkül, hogy fényessé tenné az arcot, a Nivea krém gyorsan és tökéletesen hatol be a bőrébe és csak az így felszívódott krém fejtheti ki jótékony hatását a bőrre.

Dobozokban: Lei 16.—, 34.—, 72.—
 Tubusokban: tiszta ónból: Lei 30.—, 45.—
 Emil Zieglér, Braşov-Brasso. Vasút-ucca 43

Epítsük fel a leégett zsidó Borsát!

A mai kimutatásunkat itt adjuk:
 Santau: Grossmann Hermann 300 lej.
 Volintiri: Dr. I. Cusnir 995 lej.
 Timis — Josefín: Orth. Izr. Hitközség 6400.

Jernuteni: Herschdörfer Aron 500, Izrael Hermann 100, Klein Bernát 1000, Rosenfeld H. 100, Izidor Apter 100, Anerhan Jakab 100, Mark Károly 100, Gidaly Jakab 100, Mózes Bergfeld 100, Paneth Ernő 100, Klopót Mihály 100, Krausz Lajos 300, Farkas Adolf 100, Roth 100, Szabó Mór 100, Davidovitsch 100, Dávid Géza 100, Haimann Arnold 100, Wig-

ner Mihály 100, Moskovitsch H. 100, Krausz József 100, Lebovits Miksa 200, Rosenberg Adolf 100, Perl Márk 100, Gold József 100, H. J. K. Sch. 100, Katz Ignác 100, kisebbek 1100. Összesen: 5400.

Cetatea-Alba: Izraelita Hitközség 13.370 lej.

Radavi: Izraelita Hitközség 10.000 lej.

Wien: Izr. Alliance 18.960 lej.

Összesen: 55.425 lej.

Eddig kimutatva: 1.926.621 lej.

Gyűjtésünk eddigi összege 1.982.046 lej.

— **Házasság.** Folyó hó 9-én, délután 4 órakor a Statusquo izr. templomban tartják esküvőjüket Rosenblum Ilonka és Fritsch József (Targu-Mures), melyre rokonaikat, barátait és ismerőseiket szívesen látják.

— **A legmagasabb díszretekben részesült egy kolozsvári fűzőkészítő.** Hermann Jakabné fűzőkészítő, Öfelsége Mária királyné részére egy rendkívül pazar királyné és speciális szabású fűzőt készített, mely annyira megnyerte a királyné tetszését, hogy a napokban egy rendkívül megleghangú levélben köszönte meg Hermanné figyelmességét.

— **Griástrézt alapításáról tárgyalnak az amerikai nagybancok.** Londonból jelentik: A Press Association newyorki távirata közli, hogy a nagybancok óriás tröszt alapításáról tárgyalnak, amelynek részvényeként a hatalmak kormányai is eszközölnének jegyzéseket. A tröszt nagytőkét kölesönök alakjában elhelyezné olyan államokban, amelyek a jelen pillanatban csak igen drága kamatozású kölesönökhöz juthatnak.

— **A HATALMAK FELVILÁGOSÍTÁSOKAT KERNEK TÖRÖKORSZÁGTÓL BETHLEN ANGORAI LÁTOGATÁSÁRÓL.** Londonból jelentik: Kontantinápolyi jelentés szerint a hatalmak követői felvilágosításokat kértek a török kormánytól a Venizelosz és Bethlen angolai tartózkodása alatt történt eseményekről és megbeszélésekről. A török kormány utasította külföldi követit, hogy részletesen tájékoztassák a kormányokat a lefojtott tárgyalásokról és a megkötött egyezményekről.

— **TUZ A NEPSZÖVETSÉG ÉPÜLETÉBEN.** Genfből jelentik: A Népszövetség épületében tegnap tűz ütött ki a telefonközpontban. Emiatt több órán át nem lehetett telefonösszeköttetést kapni a Népszövetséggel.

— **URUGUYBAN IS FORRADALOM KESZÜL.** Newyorkból jelentik: Montevideóból jelentik, hogy a határvidéken, Riverában forradalmi mozgó lödások észlelhetők. Megállapítást nyert, hogy november 10-én a forradalmárok általános felkelésre készültek. A Newyork Herald montevideói távirata szerint az uruguayi forradalmárok csapatokat szerveznek és Montevideo ellen akarnak vonulni.

— **Egy évvel emelték fel Angliában az iskolaköteles korhatárt.** Londonból jelentik: Az angol alsóház tegnapi ülésén 294 szavazattal 227 ellenében elfogadták a népoktatási novella-törvényt, amely az iskolaköteles kort 14 évről a 15 éves életkorig terjeszti ki.

— **Dr. Mibashan a WIZO keddi teadélutánján.** A WIZO első teadélutánját kedden rendezik meg a Saloni-pályó termében, amikor is a romániai zsidó közélet egyik legjelesebb reprezentánsa, dr. A. Mibashan fog előadást tartani. Dr. Mibashan a legnépszerűbb vezető cionista a régi királyságnak és európai kultúrája és mély műveltsége igazi tekintélyt emelték. Mibashan a „Tharaut fi vérek antiszemitizmusa” címmel tart előadást, amely szenzációsan érdekesnek ígérkezik. A WIZO első teadélutánját akarja reprezentatívá tenni, amikor dr. A. Mibashan, aki egyébként nyolc nyelvet beszél és Tel-Avivnak alpolgármestere volt, ennek az előadásnak megtartására kérte fel. A teadélután délután 5 órakor kezdődik.

— **A désis zsidó nőegylet 1930 november 8-án este 9 órai kezdettel a Románia éttermében a népkönyvba javára táncal egybekötött teadélután rendez, amely elé az egész város nagy érdeklődéssel tekint.**

— **Kérem!** Felkérem azon urakat és hölgyeket, akik tévedésből kiesztyüküket a Somér tévedésű kiseréltek, jelentkezzenek Stauber Samunál, Calea Regele Ferdinand 8., első emelet.

— **Oszták és angol egyetemi hallgatók csereakciója.** Londonból jelentik: Oszták—angol egyetemi hallgatók csereakció készül. Angol és skót diákok a februárban kezdődő félévre többszáz Bécsebe utaznak az egyetemi előadások hallgatására és mintegy 400 osztrák diák a jövő nyáron a szüneti egyetem hallgatója lesz Angliában. A csereakció az angol kormány és az egyetemek anyagi támogatják.

— **Ma mindenki érzi a rossz gazdasági viszonyokat.** Szorgalom, munka és takarékoság lassan segít a jóléthez, gyorsan egy nagy vagyonhoz jutni csakis szerencsével lehet. Irjon meg ma egy postapapont pontos címével a Fritz Dörge banknak, Wien, I.—K. Kertner-Strasse 43—49, mely teljesen ingyen és az Ön részére kötelezettség nélkül szolgál felvilágosítással.

— **Pénzhamisító cigánybandát tartóztatott le a rendőrség.** Draghiciu rendőrigazgatót, a bünygyi osztály főnökét tegnap este telefonon arról értesítették, hogy a Szamosközi uca 26. szám alatt egy négytagú cigánybanda ütötte fel tanyáját, amely hamis 20 lejeseket akar forgalomba hozni. A cigánybanda tagjai Chiorean Auguszinnál, az Ipartársulat pénzbeszedőjénél kértek szállást, akitől 7000 lejért kérték a pénzhamisításához szükséges anyagok beszerzéséhez és azt ígérték, hogy milliókat adnak neki, ha társul velük. A pénzbeszedő értesítette a rendőrséget, amely letartóztatta a cigányokat: Rostás János, Rostás Bodát, Rostás Predánt és Lakatos Stefánt, akiknél megtalálták a kezdetleges hamisítógépet és néhány rosszul sikerült hamis huszlejeset. Mindannyiukat átadták az ügyészségnek.

— **Dr. Sielbermann Marcellné és dr. Rosenberger Mórné,** november 15-én megnyitják „Grácia” kozmetikai intézetüket. Az intézet orvosok vezetése alatt áll s a legmodernebbül van felszerelve. Női fodrászat és manikűr. Rendes fodrászatokban megszokott árakkal. Legszigorubb tisztaság és higiénia. Kozmetikai szaktanács ingyen. Piata Mihai Viteazul 40. szám (volt Széchenyi tér, Babospalota.)

— **Az Erdélyi Zsidó Diákszegélyző országos vezetőségének rendezésében** ma este pontosan 9 órai kezdettel tartják meg a Salom-Klub helyiségében a kolozsvári zsidó főiskolai hallgatók ismerkedési estélyüket. A kolozsvári Zsidó Diákmenza vezetősége ezután hívja meg a Kolozsváron tartózkodó zsidó főiskolai hallgatókat az estélyen való részvételre. Külön meghívó senkinek sem ment. Megjelenés uccai ruhában. Belepti díj nincs.

— **TIZENÖT NAPRA ÍTELTEK BIGAMIAÉRT EGY KOLOZSVÁRI CSENDŐRÖRMESTERT.** A kolozsvári törvényszék második szekciójára előtt ma érdekes bigamiapert tárgyaltak. Olteanu Sándor csendőrmester a vádlottja ennek az érdekes pernek, aki a kiskiküllőmegeyi Väsäus községben 1920-ban nősült. Néhány havi házasság után az őrmester beadta a válókeresetet és ezután elváltan élt feleségétől. A válóper azonban éveken keresztül húzódtott és az ítélet még mindig nem jött el, viszont Olteanu megunt a legényéletet és másodsor is nősülni akart. 1925-ben a községi előjáráságon formális házasságot kötött másodsor. Közben Olteanu Kolozsvárra helyezték, ahol zavartalanul élt második feleségével. Időközben azonban meglepő fordulat történt. A diesöszentmártoni törvényszék ugyanis kilenc évi késéssel kimondotta a válást Olteanu és első felesége között és erről hivatalosan értesítette Väsäus község anyakönyvi hivatalát. Itt viszont azt az érdekes észrevételt tették, hogy Olteanu másodsor megnősült, anélkül, hogy válóperre befejezést nyert volna. A községi előjáróság most már bigamia vádjával megindította az eljárást Olteanu ellen, aki így a törvényszék előtt felelt kétszeri házasság kötéséért. A tárgyaláson Olteanu előadta, hogy második házasságát jóhiszeműen kötötte meg, mert nem volt tisztában a jogi előírásokkal. A törvényszék, Biriescu úrvész beszéde után, 15 napi börtönbüntetésre ítélte Olteanut. Az őrmester fellebbezést jelentett be.

— **GYILKOSOK A KOLOZSVÁRI TABLA ELŐTT.** Megirta annakidején az Uj Kelet, hogy a kolozsvári törvényszék 15 és 10 éves büntetésekkel sújtott három Mezőmehes községi román parasztot, akik agyonverték Kiss Pál falubeli földbirtokost. Kiss Pál birtoka szomszédos volt Dámiban Vasile parasztagda földjével és egy elszántas miatt rossz viszonyban élt a földbirtokossal. Kiss Pál egy alkalommal tettleg bántalmazta is Dámiban Vasile halálos ellenessége volt Kiss Pálnak. Egy alkalommal Dámiban Vasile ugyanilyen nevű fiával és vejevel, Nemesiu Iuonnal együtt mulatott. Rávette őket, hogy fogják el Kiss Pált és öljk meg. A három paraszt egyetértve el is fogta Kiss Pált és lakásukra vitték, ahol addig verték, míg meghalt. A kolozsvári törvényszék Dámiant és fiát 15—15 évi, Nemesiut pedig 10 évi fegyházra ítélte. Az ügy fellebbezés folytán került a táblára, ahol a védelem kérésére a tanács elrendelte a bizonyítás kiegészítését.

— **Szabadlára helyezték a szentpáli cigányokat.** A szentpáli cigányok, mint ahogy annak idején köztük, egy vadavaslás alkalmával egyik kortesüket agyonverték. A „választási zavarás” természetesen törvényszék elé került, ahol 13 vádlottat kisebb-nagyobb börtönbüntetésre ítéltek. A kolozsvári tábla a mai fellebbviteli tárgyaláson Rézmüves Lajos és Rostás Pál vádlottakon kívül szabadlára helyezte a cigányokat.

A KÖNYVPIAC UJDONSÁGAI AL-LANDÓAN KAPHATOK AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN.

KÖZ

Végleg és a Kö

ME

Timisoara—Tem
 (Az Uj Kelet tudt
 befejezett tény,
 Közgazdasági Ban
 fuzionálni fog az a
 mosvári Bankkal.
 végleges likvidálás
 érkezett Kálmán ig
 Angol-Magyar Ba
 aki a két bank iga
 már meg is kezdte

November középeuró

Belgrad, nove
 10-én Belgrádban
 egybe Románia, E
 szág és Jugoszláv
 folytatassák azokat
 amelyek még Szin
 ben, Varsóban és
 meg. A belgrádi t
 lesz a legfőbb fel
 adjanak azokra a
 képpen lehetne a
 gazdasági jellegi
 eladását a legjobb
 Dr. Tomisic, a b
 delmi Hivatal ve
 resti konferenci
 tette, hogy az egé

A temesv

vesztesség

nyolc m

Timisoara—Tem
 (Az Uj Kelet tudt
 ban tartotta meg
 Szalámigyar rend
 A szóbanforgó kö
 re tüzték a gyár
 vesztéségeinek tá
 pitást nyert, hogy
 a gyár rövid
 alatt kerek 4 m
 köm

A gyűlésen jel
 e ezek közül kül
 Bank és Herzék
 részvényesek, a

Bánsági

lisz

Szakkörök megá
 mény. és lisztpiac
 len manapság o
 Ugyanis teljesen
 ban irányt szabni
 ményt mondani, m
 elvitathatlanul
 azt hoinap az ujo
 teljesen telboritan
 ezetesen, megérlelt
 is. A gabonaárak
 sebb, jelentéktelen
 tekintve megmara
 lon, de komoly ér
 szó sincs. Egyébk
 cióra jellemző, ho
 ugyszólván teljes
 lyi piacot, illetve
 za felvonulása kö
 teljesen kiszorult
 ból. Ennek a hely
 különben mi sem
 hogy az Erdély fe

A profé

Edmond Fleg m
 Ara 100

KAPHATÓ
 KÖNYVOS

KÖZGAZDASÁG

Végleges a Temesvári Bank és a Közgazdasági Bank fuziója

Még november végén meg lesz a fuzió

Timisoara—Temesvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától). Ma már befejezett tény, hogy a Temesvári Közgazdasági Bank még e hó végén fuzionálni fog az anyaintézettel, a Temesvári Bankkal. Ennek az ügynek a végleges likvidálására különben ma leérkezett Kálmán igazgató, a budapesti Angol-Magyar Bank egyik vezetője, aki a két bank igazgatóságával együtt már meg is kezdte a bank fuziójának

likvidálására vonatkozó tárgyalásokat. Biztosra veszik, hogy Nyiri Jenőt, a Közgazdasági Bank jelenlegi vezérigazgatóját, aki különben számottevő szerepet vitt eddig is a Temesvári Bank koncernjében, a fuzió után majd megtartandó rendes évi közgyűlésen a Temesvári Bank alelnökévé fogják megválasztani.

November 10-én folytatják Belgrádban a középeurópai agrárállamok konferenciáját

Belgrád, november 7. November 10-én Belgrádban tanácskozársra ülnek egybe Románia, Bulgária, Magyarország és Jugoszlávia képviselői, hogy folytassák azokat a tanácskozásokat, amelyek még Szinajában, Bukarestben, Varsóban és Genfben kezdődtek meg. A belgrádi tanácskozásoknak az lesz a legfőbb feladata, hogy választ adjanak azokra a kérdésekre, hogy miképpen lehetne a középeurópai mezőgazdasági jellegű államok gabonaeladását a legjobban megszervezni. Dr. Tomisies, a belgrádi Külkereskedelmi Hivatal vezetője még a bukaresti konferencián azt a javaslatot tette, hogy az egész gabonaeladás meg

szervezését a belgrádi Privilegizált Kivitel Társaság mintájára kellene megszervezni. Romániában különben most szervezik a gabonakiviteli részvénytársaságot és Magyarországon is már régóta működik ehhez hasonló részvénytársaság. Ha Bulgáriában és Lengyelországban is megalakulna a belgrádihoz hasonló intézet, akkor sikeres együttműködést lehetne létrehozni.

A belgrádi konferencián az egyes államok kiküldöttei konkrét javaslatokat tesznek és remény van arra, hogy az agrárállamok közötti együttműködés tekintetében komoly és végrehajtható határozatokat hoznak.

A temesvári Herz-szalámigyár 4 milliónyi veszteségét a részvénytőke terhére írták

nyolc millióról négy millióra szállították le a tőkét

Timisoara—Temesvár, november 7. (Az Uj Kelet tudósítójától). A napokban tartotta meg a temesvári Herz Szalámigyár rendkívüli közgyűlését. A szóbanforgó közgyűlésen napirendre tűzték a gyár múlt évi és ezidei veszteségeinek tárgyalását. Megállapítást nyert, hogy

a gyár rövid két év leforgása alatt kerek 4 millió lej veszteséget könyvelt el.

A gyűlésen jelenlevő részvényesek a ezek közül különösen a Temesvári Bank és Herzék számitanak, mint fő-részvényesek, a tényleges veszteség

megállapítása után, a négy millió lejt a részvénytőke terhére írták, vagyis a gyár alaptőkéjét 8 millióról 4 millió lejre redukálták. Ezzel egyidejűleg, természetesen, a gyár összes részvényeit is lepecsételték s értéküket 50 százalékkal csökkentették. A gyár ugyan redukált üzemmél, de tovább fog dolgozni. Itt jegyezzük meg még, hogy egy nagyobb temesvári textilgyár ugyancsak hasonló helyzetbe jutott s az ott mutatkozó 2 millió lejnyi veszteséget szintén a részvénytőke terhére fogják a közeli napokban megtartandó közgyűlésen átírni.

Bánási termény- és liszt piac

Szakkörök megállapítása szerint a termény- és liszt piacon egyáltalán lehetetlen manapság diagnózist felállítani. Ugyanis teljesen illuzórikus mostanában irányt szabni, vagy irányról véleményt mondani, mert amit ma talán még elvitathatatlan tényként leszögezünk, azt holnap az ujonnan előállott helyzet teljesen telborítaná. Ez a helyzet, természetesen, megérlelte a maga gyümölcsét is. A gabonárák ugyan a belföldön kisebb, jelentéktelenebb áresökkenéstől eltekintve megmaradtak a régi színvonalon, de komoly értelemben vett üzletről szó sincs. Egyébként ép a bánáti szituációra jellemző, hogy az utóbbi napokban ugyszólván teljesen elvesztette az erdélyi piacot, illetőleg az olcsóbb regáti buza felvonulása következtében majdnem teljesen kiszorult régi erdélyi pozíciójából. Ennek a helyzetnek a felvázolására különben mi sem jellemzőbb, mint az, hogy az Erdély felé mindig exportképes

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regénye
Ara 100 lej és portó
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

Bánát az utóbbi napokban vevőként jelentkezett a különböző erdélyi piacokon. Természetesen ezáltal nem buzáról van szó, hanem babról, mely tekintetben az ideai termés következtében Erdély messzi felülmulta a bánáti bab-terméket. E szerint a Bánát eddig saját szükségletének fedezésére Dés, Beszterce, Marosvásárhely vidékéről több, mint 30 vagon babot importált. És ebben a tekintetben Erdély komoly konkurrenciájává lett a Regátnak, mert az erdélyi bab a Bánátban 6.50 lejjel kerül forgalomba a regáti 7.30-7.50-es árfolyamával szemben.

Liszt piac: A hét elején a liszt piac élen indult, de a hét végén már újból lanyhult. A lanyhulás most úgy látszik tartós lesz, mert a bánáti malmok semmilyen új gabonaügyletet nem kötöttek le sem a vidéken, sem a temesvári tőzsdén. Egyelőre arra szoritkoznak, hogy raktáraikban felhalmozott gabonáikat leöröljék s ha lehet a kész árun minél gyorsabban tudni. A lisztárak egyébként a következők: A 30-70-es 6.50, az 50-50-es 6.80, valamint a 0-ás liszt 7.50, a 2-es 6.80, a 4-es 6-6.10, a 6-os 4.50 lej. Lábliszt 200, korpa 160 lej zsák nélkül.

A búzának alig-alig regisztrálhatunk árdifferenciákat. Így a 77-es 280, a 78-as 300, a 79-es 315, továbbá a torontáli 335-345, míg az óbessenyői 390 lej. A budapesti tőzsdén ezzel szemben újból estek az árak. A múlt héten még 16 pengővel keresett márciusi búzát 15.56 pen-

A tőke hatalom!

Egyetlen egy sorsjeggyel nyerhető:

20,000.000 Lei

Jutalom: **12,500.000 Lei**

Főnyeremény: **7,500.000 Lei**

Kisorsolásra kerül 42,000.00 nyeremény több mint

Háromszáz millió Lei

összeiben

sorsjegyárak

Egész Fél Negyed
1200 Lei 600 Lei 300 Lei

Azonnal kifizetés készpénzben, állami-

lag biztosítva

Nincs előfizetés!

FRITZ DÖRGE

Wien 1-K, Kärntner Str. 43-4

gővel kínálják s a májusi buza is esett 16.20-ról 15.68 pengőre. A csikágói tőzsdén is hasonló áresést regisztrálhatunk. A decemberi buza 78.12-ről 72.87-re, a márciusi 82.25-ről 76.50-re, valamint a májusi 83.75-ről 79 dollárra, illetőleg centre esett.

A tengeri is csökkent s a múlt heti 270 lejes árfolyammal szemben e héten már 255-re esett. A kínálat különben állandóan tart a tengeriben. A többi gabonafélékben az árak alakulása a következő: zab 240, árpa 210, rozs 180, lencse 5, kendermag 8, burgonya 160 lej.

Az angol szabadkereskedelem és a nagyipar. Londonból jelentik: A Federation of British Industries, amelynek érdekkörébe tartozik a legtöbb angol ipari vállalkozás, ankétot rendezett tagjai között a szabadkereskedelem kérdésében. Az ankét eredménye az angol szabadkereskedelem ellen mutatkozott. A nagyipar exponensei kijelentették, hogy Anglia helyzetét csak abban az esetben tudná megtartani, ha iparának fejlődési tempóját az állam garantálná. Ma krízis van, amiből átmenetileg is csak a kormány rendkívüli segítsége adhat megoldást. A munkanélküliség a legtöbb országban napról-napra növekedik. Az angol gyáripari termékek árait a külföldi dumping erősen szorítja, azonkívül az adók is olyan mértékben emelkedtek, hogy ez egymagában elegendő volna arra, hogy Anglia ipara megakadjon fejlődésében. A megkérdezettek 65 százaléka követeli a szabadkereskedelem megszüntetését. Ezek kihangsúlyozzák, hogy Anglia éveken át küzdött azért, hogy az európai országok redukálják vámtarifájukat az ilyen módon a világ gazdasága új impulzust nyerjen. Ezt azonban nem lehetett elérni. Sőt ellenkezőleg, mindenütt újabb és újabb vámokat léptettek életbe. Hir szerint a kormány engedni fog a nagyipar követelésének és a bőr, a konfekció, az olaj és agráripari cikkek vámvédelmét fogja elrendelni. Igaz, hogy ekkor megdrágul néhány árucikk, különösen a buza és liszt, ezzel szemben azonban remélhető a munkanélküliség számának csökkentése és az ország fogyasztó ereje.

Fizetése képtelen lett a legnagyobb német ház- és telek-közvetítő cég. Hamburgból jelentik: A Wenzel et Hirsckorn telek- és földközvetítő cég, a legrégebb hamburgi közvetítő cég, fizetése képtelen lett. Minthogy a fizetése képtelenséget néhány bünygyi feljelentés idézte elő, a rendőrség a cég tulajdonosait Wilhelm Wenzel és von Langent, ugyszintén a cég prokuristáját, Karl Herman Wenzelt letartóztatta. A cég passzívait másfélmillió márkára be-

esültek. A cég néhány olyan tranzakciót hajtott végre, amelyből bűnygyek keletkeztek. A tárgyalás során derült ki, hogy a rossz üzletmenet miatt kénytelenek voltak a cégtársak ilyen módon felszinen tartani magukat. A reálisan ismert cég fizetése képtelensége nagy meglepetést keltett az egész országban.

Riasztó hírek Temesváron a brassói textilpiac válságáról. Temesvárról jelentik: A temesvári textilpiacon napok óta riasztó hírek vannak forgalomban s a jólinformáltak tudnivalók, hogy ezeknek az egyre komolyabb formában jelentkező híreknek a közép-pontjában a brassói textilpiac áll, amely szoros nexusban áll a temesvári-val. Arról van szó, hogy már hetek óta egy, az országban igen számottevő szerepet vivő brassói, liberális érdekeltségű textilgyárvállalat válságba küzd s mint a temesvári piacon beszélnek, ez a lappangó válság most olyan új fázisba jutott, hogy nincs kizárva, hogy már a közeli időben ez a szóbanforgó nagyvállalat összeomlásával fog végződni. A brassói piac különben eddig a legszilárdabb volt s mostanáig ugyszólván minden válságos megpróbáltatást fényesen kiállott. Beláthatatlan következményekkel járna, hogyha a brassói piac is a többi romániai nagy városok sorsára jutna, mert Brassó élénk kereskedelmével szorosan magához köti Nagyszeben s nem kevésbé Temesvárt is, mely eddig is számos szmuru emlékeztető megpróbáltatáson ment keresztül.

Feloszlott a francia nyersvaskartell. Párizsból jelentik: Franciaország legrégebb vasipari szervezete, a foszfortartalmu nyersvas-ipar szövetsége 1930. december 31-i érvénnyel megszűnik. A kartell, amely az árak és a belföldi kontingenssel foglalkozott, nem tudott a saar-vidéki ipar versenyével megküzdeni. A szövetség igyekezett másképpen is megélni a piacot, minthogy azonban minden kísérlet hiábavalónak bizonyult, a szövetséget föl kellett oszlatni. A kartell megszüntetése maga után vonta a francia-belga-luxemburgi export egyesület összeomlását. A közeljövőben elvárható egy kiélestedt nyomás a francia, belga és luxemburgi üzemek részéről.

MOST JELENT MEG:

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Izsák Arnold novellái és elbeszélései
Ara 80 lej
KAPHATO AZ UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Bukarestben

Grossman-féle kóser

a kőszimert hosszú évek óta fennálló étterem átköltözködött a Str. Ilfov 4 szám alá (Casa de depunere háta mögé, volt Restaurant Cluj) gyönyörű termeivel, kertjével rendelkező helyiségeibe Kéri régi nagyrebcsült vendégeinek továbbra is szives látogatását.

arcellné és dr. Ro
mber 15-én meg
metikai intézetü
vezetése alatt áll
a felszerelve. Női
Rendes fodrásza
akkal. Legszigo
nia. Kozmetikai
ta Mihai Vitea
enyi tér. Babos-

Diaksegélyző or
rendezésében ma
i kezdettel tart
helyiségében a
mai hallgatók is
a kolozsvári Zsi
ge ezuton hívja
szokódó zsidó fő
stelyen való rész
o senkinek sem
i ruhában. Be-

RA ITELTER
KOLOZSVÁRI
RT. A kolozs-
sodik szekciója
napert tárgyal-
ndórmester a
erd-kes pernek
el Vásáus köz-
t. Néhány havi
ester beadta a
elváltan élt fe-
zonban éveken
az ítélet meg
szizant Olteanu
t és másodsor
ben a községi
házaságot kö-
n Olteanut Ko-
el zavartalanul
el. Időközben
niat történt. A
nyuszék ugyan-
mondotta a vá-
esége között és
esítette Vásáus
patát. Itt vi-
zrevételet tették,
or megmősült,
el-jezést nyert
óság most már
ndította az el-
aki így a tör-
széri házaság
n Olteanu elő-
zasszát jöhi-
mert nem volt
sokkal. A tör-
nyuszék beszéde
intetésre jeltte
fellebbezést je-

KOLOZSVÁRI
írta annakide-
es a kolozsvári
es büntetések
mészes községi
é nagyonverték
büntökost. Kiss
volt Dámbian
ldjével és egy
szonyban élt a
l egy alkalom-
is Dámbiant
halalos ellen-
Egy alkalom-
nyamilyen nevü
mesiu luonnal
te öket, hogy
öljék meg. A
ve el is fogta
a vitték, ahol
halt. A kolozs-
mbiant és fiát
pedig 10 évi
gy fellebbezés
i, ahol a véde-
rendelte a bi-

ék a szenpáli cí
igányok, mint
öltük, egy vaj-
egyik kortesü-
asztási zavar-
nyuszék elé ke-
kisebb-nagyobb
A kolozsvári
i tárgyaláson
s Pál vádlotta-
elyezte a cigá-

NSÁGAI AL-
K AZ UJ KE-
ABAN.

Színház-Mozi

Pesti család. (Operettbemutató a kolozsvári Magyar Színházban). Olyan ez az ujjonnan bemutatott operett, mint egy igazi mai pesti család: unalmas és minden költészet híján való. Szenes Béla szellemességeit az átirók el-lapostították, a cselekményt dőcögővé tették s a „kiváló” zeneszerző, kit Radó Józsefnek hívnak, hajdani Strauss-alcereket irt át benne — jazz-zenekarra. A Pesti család valódi pesti operett; ehhez nem férhet kétség. Minden kellék meg van benne, ami a mai Pestet jellemzi. Ez a jellemzés azonban komoly feladatot ró ránk s komollyá tenné azt, amit nem szabad komolyan venni. Az operett-bemutatónak érdekességét Vaaly Ilona fellépése kölcsönözte. Érdekes jelen-ség, vannak kellemes mozzanatai, hang-ja is színesen eseng. **Kertész Dezső** jó bonvivant, pesti sikkal mozog; abba a milióbe, amelyikben mint operett-hős mozog, stílusosan illik bele. A többi szereplők közül **Betegh Bébi** tűnt ki elsősorban, mellette **Ihász**, akinek azonban ez a szerep sehogysem fekdűt. **Kondor Ibolya** bájos volt, **Leóvey** jellemző, **Selmeczy** kissé érzélgős, **Benes Ilona** és **Miklóssy Margit** vigjátéki stílust és hangulatot hoztak magukkal, **Fülöp** Sándor kitünően táncolt. A legesinosabbak és legszebbek a görlik voltak, kár, hogy olyan kis ideig mo-zogtak a színpadon.

Senki se mmaradhat közömbös azzal a rendkívüli alakítással szemben, amely Teiko Kiwa a „Madame Butterfly” cím-szerepben mutatótt. Ugy írják a lapok az egész világban Teiko Kiwáról. Szer-dán, 12-én és vasárnap, 16-án este éne-kel a Román Operában. Siessen, váltsa meg a jegyét a Színházi Irodában „Ro-mánia Artistica” (Fóter.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJÁNAK KÖZLEMÉNYEI

Kertész Dezső és Vaaly Ilona bucsu fellépései. Szombat este a Pesti család ban lépnek Kertész Dezső és Vaaly Ilona együttesen a kolozsvári közön-ség elé, a diadalmas sikerű Pesti esa-ládban. Vaaly Ilona még vasárnap délután hat órákor is játszik a Tommy és társában, amikor Nádor Jenő lesz a partnere. A vasárnap délutáni elő-adást most is mérsékelt helyárrakkal tartják meg.

Vasárnap este: Első tavasz. A sze-zón nagy operettsikere, az Első tavasz kerül színre vasárnap este. A sajtó egyhanguan állapította meg, hogy ilyen jó operettelőadása évek óta nem volt a színháznak s az Első tavasz melódiáit ma már egész Kolozsvár éneкли. A vasárnap esti előadásán is a premiér diadalmas szereplői lépnek fel.

Az új Bánk bán: Hétfőn és kedden. Horváth Árpádnak, a budapesti Nemzeti Színház rendezőjének első kolozsvári produkciója iránt olyan hatalmas érdeklődés nyilvánult meg, hogy az igazgatóság szükségesnek tartotta a minden ízében megújított Bánk bánnt máris kitűzni a jövő hét ked-djére is. Akik tehát már nem tudnak megfelelő helyet kapni a hétfői, premiérbérletben tartandó előadásra, máris megválthatják jegyüket keddre. A keddi előadást B. bérletben tartják s kedd este is Horváth Árpád tart a darab előtt rövid bevezetőt Katonáról és az új Bánk bánról.

ISKOLÁK HITOKTATOK

A napokban megjelent Edelstein M. Dávid szerkesztésében
Cartea de religieuna mozaică

e románnyelvű bibliai történet és hit-tan könyv. A román kir. közoktatásiügyi miniszterium által aprobálva az elemi iskolák összes osztályai számára
Ara 45 lej. Kapható a szerzőnél: Timi-soara IV. str. Gh. PoP de Basesti 11

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Hétfőn MAGYAR SZÍNHÁZ Kedden

Bánk bán

Horváth Árpádnak, a budapesti Nemzeti Színház rendezőjének rendezésében Hevesi Sándor új szcenírozásában. Új szereposztás! Új kiállítás! Rendes helyárrak!

A Román Opera műsora

Vasárnap, 1930. november 9-én: Gianni Schicchi: Parasztszeccület. Balettdi-vertiment, táncolja Cheti Stanciu, az Opera új primaballerinája és Meghívás a keringőhöz (balet).
Szerda, november 12-én: Pillangó kisasz szony. (Teiko Kiwa híres japán éne-kesnő fellépésével.)
Vasárnap, november 16-án: Pillangó kis asszony. (Teiko Kiwa híres japán énekesnő vendégfellépésével.)
Hétfő, november 17-én: Zsidónő.
Szerda, november 19-én: Szünet.
Péntek, november 21-én: Hoffmann me-séi. (Premier.)
Vasárnap, november 23-án (délután): Tosca.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA

Szombaton: Pesti család. (Ujjdonság harmadszor. Vaaly Ilona és Kertész Dezső fellépésével. Napi bérlet 11 szám, A. Sorozatszám 50.)
Vasárnap délután 6 órákor: Tommi és társa (Vaaly Ilona vendégjátékával, mérsékelt helyárrakkal.) Sz. 51.
Vasárnap este 9 órákor: Első tavasz. (Kondor, Betegh, Nádor, Tompa és Ihász. Bérletszünet. Sorozatszám 52.)
Hétfőn: Bánk Bán. (Hevesi Sándor új szcenírozásában. Rendezi és bevezeti: Horváth Árpád, a budapesti Nemzeti Színház rendezője. Új szereposztásban, új betanulásban. Un-nepi díszelőadás Katona József szü-letésének évfordulóján. Premierbér-let 9 szám. Sorozatszám 53.)
Kedden: Bánk Bán. (Új szereposztás-ban, teljesen új beállításban. Ren-dezi és bevezeti Horváth Árpád m. v. Napi bérlet 11 szám, B. Sorozat-szám 54.)

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Pénteken, szombaton 3, 5 és 7 órákor, vasárnap fél 3 és 4 órákor két at-rakéio egy műsorban: FLIRT. Tár-sadalmi vigjáték 7 felvonásban, a fő szerepben Florence Vidor. CSIL-LAG FIA, vad-nyugati történet 7 felvonásban, a főszerepben Fred Thomson, a csodálóval, Sylver King-el. Helyárrak: 20 és 10 lej.
Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné
Vasárnap délelőtt 11 órákor matiné lesz a Magyar Színházban gazdag műsorral. Helyárrak: 15 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI SZOMBAT, NOV. 8.

Bukarest. 12: Grammfón. — 12.30: Hírek. 16: Zenekari hangv. 18: Rádió-egyetem. 19: Grammfón. 20: Rádió-zenekar. 20.30: Felolvasás. 20.45: Dal-est. 21.15: Rádiózenekar. 21.45: Hírek.
Budapest. 9.15: Hangverseny.
9.30: Hírek.
12.05: Katonazene.
12.25: Hírek.
1: Pontos időjelzés, időjárásjelen-tés.
2.30: Hírek.
4: Cserkészelőadás.

Tulhalmozott raktár miatt nagy árleszállítás

Eredeti GILLETTE penge 10 drb 90 lej 100 drb 850 lej „Unicum” önbortvaló penge, föltétlenül van olyan jó, mint az eredeti Gil-lette, 10 drb 70 lej. 100 drb 650 lej. „CITTO” hajvágógép 1 drb 96 lej. — Prima solingeni szabó-olló, 9 colos, 1 drb 170 lej. Ga-rantált prima solingeni alpacca evőeszköz, 6 személyes garni-tura. 24 drb 850 lejtől. Zsebkések, ollók, hentes és konyhakések, hasonló olcsó arakon.

Áruim jöminőségét cégem 66 éves jóhírnevével garantálom!
Kun Mátyás Fia Cluj, Cal. Victoriei 2

Nyomatott a Fraternitas Könyv- és Lapkiadó R. T. Nyomdájában Cluj, Str. Baron L. Pop 16. Telefon 9-77

Gyapju bluzok

angol és bécsi modellek
SCHUSTER EMILNÉ

AMBROSI, FISCHER & CO AIUD·JUD·ALBA

Az őszi szállítás megkezdődött. Aki biztos eredményt akar elérni, ültessen fákat, bokrokat, stb. az őszi folyamán
Árjegyzék kívánatra díjmentes

Ha szolid és megbízható helyről LIBAZSIR szüksegetét be-akarja akarla vagy kérjen árajánlatot

KLEIN orth. köcsér
szél és baromfi-csernokából Oradea, Saguna 6, Alapítva 1919
Szállítás postán és vasúton saját bődönben.

A MŰASZTALOSOK BUTORCSAB NOKA ORADEA, Bémer tér 2

Butor- és LAKÁSBERENDEZÉSI Kiállításai

okvetlen tekintse meg mielőtt butort venne!
Kiállításra kerül 60 komplett szoba Ezen kívül óriási választék egész mo dern, valamint stíl butorokban.
Meglepő olcsó termelési árak!
GARANTÁLT MINŐSÉG

Aprohirdetéseik

Figyelem!
Zálogházi árverés november hó 10-én Calea Victoriei 16.—25. számok alatt. Az árverés napján aittani pnia lehet. Igazgatóság

ÉRTESESITES

Elvállalom kézimunkáknak montiro-zását, régi keretek aranyozását és javi-tását. Estenként állandó kiállítás. Som-lyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

LESZÁLLITOTT ARBAN ajour és plüss! Ujjdivatu géphímzések fehérne-műre is szépen készül a Himzószalóban Kosuth Lajos ucca 4 emelet.

Késér vegetárius étterem! Rendkívül izletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejnemek saját készítményeim. Schwartz Ignacné. Cluj, Calea Regele Ferdinand.

Különbejárati butorozott szoba két, vagy három személy részére kiadó. Bartha Miklós ucca 14. II. ajtó 2.

Előkelő családból származó 29 éves Akadémiát végzett jömegjelenésű ma-gas, barna unokaöcsém részére, aki mér-legképes könyvelő, perfekt román, né-met, magyar levelező, keresek olyan egyéniségének megfelelő uri izr. csalá-dot, ahova benősülhetne. Válaszkat „Korrekt” jeligére a kiadóba kérek.

BARHOL MEGJELENT KÖNYVET MEGKAPHAT AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN.

XIII EVF. Cluj-Kol novemb 5691 EV -

As Uj Kelet az és bánati zsid nap
Állkink után forrás megjelölés
Kéziratokat nem és megőrzésükre

Két poli ja

Két politikai eser nyitotta az egész nek ügyeimbe. Az erdélyi szervezeti másik az a monstrescu marsali indit párt ijtusági szer lapja, a Chemarea megfordult Kolozsv denki, az élők közü szerepet játszottak a — élükön a két ve Vintilával és Avere tika gyűlésnek és gyaiásnak látszólag gyúháshoz, vaiójába megnyilatkozás han ai természetű volt. est, az averescianus em tekintették eg tapnak a kormány en.

Hadd szóljunk elő Két évvel ezelőtt, a falomrajövetelenek enki azt hitte, hogy mint az oligarchikus asi metódusok meg- tekre teádozott. De ztendő és a közizgaz menti vitája aikal ottak, hogy meg any helyzetét és a on szavazataik tekin opodásával bizonyit régi királyságban, onyilag nagyon is ro dttetniök a közvélem ányásuk szomorú ár egy látszott, ho azatért az ilju uralk la és Duca a nyilva ztek, hogy az alko rtent változást soha vesnek elismerni. Az etie öket, annál is eorge Bratianuval keny csoport hátat imi liberális pártnt. Bratianu Vintila alkodó előtt, Duca ról a kijelentéséről, lyt még akkor sem ez politikai karrie ti...” és a liberá paszkodott az idő ant poraiból feltám myt indit be a korm Kétségtelenül a pár szültségenek tulajd ozsvári kongresszu ny ezer parasztot fé ny minden részéből. gból és különösen a zsegeiből fakadó elé aivalón a liberális inkább a maguk ja ilés maga vegyes é az objektív szemlélt es túlzás abban, ha zuzeti szerencsétlen zeti-parasztpárt ké és paradoxszerien nu Vintila hivi a szpazarlás vadját v felek szemére. Es ztpárti kormány fel bizonyára a libera ésbé jogában adóte tiltakozni. A krit tengett a gyűlésen, nem igen vette m ot, hogy preciziroz ok révén akarják a gazdaság és különö sulyos helyzetét me

gyekben minden ben folyt le. Duca